

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

IRÁDÉKOK:
Egy-hetente kétszer egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitászó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Az őszi munkaterv.
- Nem lesz elcsóbb hus.
- Útcai zavargások Budapesten.
- Katolikus negygyűlés.
- Vasúti szerencsétlenség a fővárosban.
- Rablás az aradi vár sáncában.
- Aranygalléros nők.
- A fővények.
- Gyújtogató leány.
- Az elfoglalt kastély.
- Haro egy nagy örökség körül.
- Az iparosok tiltakozó gyűlése.
- Plesch bácsi meghalt.
- Sikkasztó gyárligazgató.
- Kragulyevics rémes büntetel.
- A király Veszprém.
- Mozgósították a dunai flottilát.
- Látogatás a királyi palotájában.
- Térső: A királyváró Veszprém.

Az őszi munkaterv.

Arad, szeptember 14.

Soha még feszültebb érdeklődéssel nem tekintett a politikai világ az őszi üléshez, mint most. Voltaképen semmi bonyodalom nincsen. Látszólag minden politikai esemény rendes medrében folyik. Andrassy Gyula gróf kimondotta, hogy ő a választási reform törvényjavaslatát őszel beterjeszti. Semmi kétség abban nem lehet, hogy szavának áll és igazán nem mernék még csak gondolni sem arra, hogy ez a javaslat a parlamenti többségnél komoly ellenkezésre találja.

Igaz, hogy nem ismerjük a javaslat tartalmát; de ismerjük a parlamenti többségnek gondolatjárát és eddigi szereplését és aligha tévedünk midőn megállapítjuk, hogy ez a többség Andrassy Gyula

gróf politikájával ellenkezésbe jutni nem fog.

Az államköltségvetés miatt sem keletkezhetnek bonyodalmak. Hiszen már félhivatalosan is be van jelentve, hogy a költségvetést az új házszabályok értelmében sürgős tárgyként fogják letárgyalni és hogy ezúttal történik meg majd először, hogy a kormánynak indemnitásra szüksége nem lesz.

Az őszi ülés első tárgya az adó-reform volna. Az adójavaslatokat valóban nem fogadták nagy szimpátiával, de ezeket a javaslatokat a legnagyobb szak-szerűséggel letárgyalta már a közvélemény, bizonyos módosításokat el is fogadott a pénzügyi kormány, melyek az első pillanatban keletkezett izgalmakat lecsillapították, úgy, hogy ennél a kérdésnél sem lehet olyan bonyodalmakat látni, melyek azt a feszült közérdeklődést, melylyel az őszi ülés eseményeit várják, érthetővé és indokoltá tennék.

A politikai élet levegője mégis tele van villamossággal. Ellenőrizhetetlen hírek bujkálnak a közvéleményben és járnak szájól-szájra, melyeknek forrását ki-puhatolni képtelenség és melyek kalandos természetük dacára is izgatják a közhangulatot.

A választóreform izgatja a közönséget. Senki se tudja, hogy mit tartalmaz a reform, de azért mindenki magyarázza. Így természetesen sok önkényes kombináció keletkezett már. Annyi valószínűnek látszik, hogy a törvényjavaslatot a kormány mindaddig tárgyalás alá nem fogja adni, míg a pártok fuziójának kérdése megoldást nem nyert.

Annyi különféle híresztelés között nem csoda, ha olyan, szinte hihetetlen hír is forgalomba kerül, mintha Andrassy és Kossuth között nézeteltérések volnának.

Nem lehet semmi alapja a konfliktusnak, mert hiszen mindakét miniszter akarja a fuziót. Hír szerint Kossuth a fuziót a negyvennyolcas párt főtartásával óhajtja, holott Andrassy Gyula gróf az egységes kormánypárt megalakításának rendíthetetlen híve. Wekerle vállalkozott a fuzió megteremtésére s a negyvennyolcasok többsége Wekerlének ezt a törekvését támogatni is hajlandó.

Nem tulajdonítunk komoly súlyt vagy jelentőséget ezeknek a híreszteléseknek, de leírtuk ide első sorban azért, mert tagadhatatlanul igen érdekesek még akkor is, ha csak önkényes kombinációk; másodsorban pedig azért, mert nagyon élesen jellemzik a helyzetet s a mi viszonyainkat.

A válságnak semmi jele — bonyodalmakról még csak beszélni való is alig van és ime mégis ilyen kombinációkkal terhes az idők méhe.

Hát hiszen tagadhatatlan az, hogyha az őszi üléshez megnyitáig egy erős és egységes kormánypárt nem alakulhat meg, abból komoly bonyodalmak keletkezhetnek, egyelőre azonban nagyon valószínű, hogy a fuzió minden nagyobb erőfeszítés nélkül is létrejön. A bankkérdés és a katonai kérdések, melyeknek elintézése után a választási javaslat elintézése következik, nem engedik, hogy a fuzió későbbi időre kitolassék. Ezt minden józan gondolkozású politikus érzi, valamint világosan érthető az is, hogy a gordiusi cso-

A királyváró Veszprém.

*

Főlékeztve, ünneplő díszben várja Veszprém városa a királyt, aki kedden délután érkezik falai közé. A felső Balaton-vidéknek ez a főhelye nemcsak hírtelen elővarázsolt muló díszével, hanem gyönyörű fekvésével és panorámájával is méltán ajánlkozik királyi szállásul.

Veszprém városa az utóbbi évtizedben rohamosan fejlődött, ám a nélkül, hogy az új dolgok ősi történelmi zománcát letörtek volna. A város középpontja ma is a vár. Ebben van a püspöki rezidencia, a székesegyház, a parieták rendháza, gimnáziuma és temploma, a kanonokok háza, a ferencrendiek társháza és temploma, meg a törvénykezési palota. Ott, ahol régen a vár bejárata volt, most díszes diadalkaput építtettek a püspök és a káptalan. Az alsó város középpontján a vármegyeházat pompásan földszintelték. Előtte, a püspök kert másik végében van a kedves új színház, amelynek befejezésén most dolgoznak lázas sietséggel. Tizenötödikén tartják a megnyitó előadást a király jelenlétében. A színház homlokzata előtt, a városháza épülete mellett új utcát nyitnak, a város körülbelül kétszázézer koronát szavazott meg a városrendezésre.

Veszprémbe szélteben el van terjedve az a hír, hogy a király nemcsak megismeri

jött hadseregét, hanem inkább azért, hogy el-bucsuzaék tőle. Meg lehet érteni, hogy ez a hír az emberre különös érzelmes hatást tesz. Óriás hadsereg, száznegyvenezer ember ad díszet a királyi bucsuvételnek. Mikor a katonáknak így roppant tömege elvonul Ferenc József előtt, a rengeteg szuronyerdő odacsilantja a világ szemébe az ő hatalmát és a tömörkedő agyu oledörgi a világ fölébe az ő bucsuzavár, amelyet seregéhez intéz. Az a lás, az a lelkesedés, amellyel Veszprém városa várja az öreg királyt, ilyen srányokban festi meg a királynapok jelentőségét. Nem csoda, ha mindenki szíve a lelket kitérli, hogy a király fogadása minél fényesebb, melegebb, ottdőzése minél zavartalanabb legyen. A vármegye részéről Hunkár Dénes főispán és Keiler Sándor alispán, a városi hatóság élén pedig Szeglechy György polgármester és Vukár Lajos helyettes-polgármester éjjel-nappal fáradszik, hogy a vármegyét és a várost megszerettessék a királlyal. A király szálláscsinálói és udvari tisztviselői már napok óta Veszprémbe időznek. A király a városban, a püspöki rezidenciában fog lakni s Hornig Károly báró, valóságos beiskos tanácsos, megyés püspök vendége lesz. A rezidencia első emeletén tizenöt terem van. Ezekből hármát — a püspök lakosztályát — rendezték be a király számára. A lakosztály az épület balszárnyán van s ablakából gyönyörű panorama nyílik az Aranyosvölgyre és a

bakonyi hegyekre. A királyi szállás szalonja vörös tapéta, fehér csipke és vörösselyemfüggönyös terem. Az egyik ablakhoz, a király szárnysegéde számára beletették ezt a filigrán művű, gyönyörű berakot: oroszlánt, amelyet Erzsébet királyné nasználata még néhai Rainer János püspök készíttetett, amikor a király az ötvenes éveiben először jött Veszprémbe. Mivel a felséges asszony utazása akkor elmaradt, most, ötven év múltán, királyi hivésének szalonjába került az asztalra.

A második terem a király dolgozó szobája, az ablaknál egyaránt íróasztal, rajta ezüst író-készlet és szépívű arany állóóra. A kétablakos háttérben már ott áll a Bécsből hozott közönséges kaszárnyai vaságy, amelyben a király fog aludni. Az ágy fejjelét éjszaki szekrény, rajta villamos csengő, amely a komornyikhoz szolgál, az ágy fölé ezüst feszület. Az egyik ablaknál egyszerű, fehér csipketerítővel letakart öltözőasztal, rajta a király sárga poltturos, kopottas asztali tükre. A hálószobából a levélajtó a fürdőszobába nyílik, s onnét van bejárás a komornyik szobájába. Ezen túl a király vadászszobája fog aludni. Ez a két ember lesz éjjel a király közvetlen közelében.

A palota másik szárnyában lesz lakása a király főhadsegédének. A vendéglátó házigazda, Hornig báró püspök a könyvtárszobába költö-zött. A püspök személyesen rendelkezik mindenről, ami a király kényelmére vonatkozik.

mót a képviselőház fölmozgatásával kettévágni nem lehet. Ez a megoldás volna a nemzeti küzdelem legsúlyosabb veresége, holott bizonyára senki sincs a képviselőházban, aki a kivívott győzelem után egy ilyen bukás előidézésére okot szolgáltatni hajlandó volna.

Nem lesz olcsóbb hús.

De lesz piaci felügyelő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14

A gazdasági szék mai ülése elé jogos várakozással tekintett mindenki. Egy évek óta égetően fájó kérdésre kellett volna okos és általános megnyugvást keltő feleletnek a közönséghez elhangzania. Mi lesz velünk, kérdi sok ezer aradi család, mi sohasem ehetünk olcsó húst? Mindig egy ára van a húsoknak, akár drága, akár olcsó az élő állat? A hatóság intézkedéseit leste-várta ez a sok ezer ember, ma megindhatta, hogy a gazdasági széknek egyáltalán nincs mondani valója ebben az ügyben.

Minden marad úgy, ahogy volt. Dacára annak, hogy a gazdasági szék előtt egy értelmes és hődemérvásárhelyt kitűnően bevált intézmény létesítésére való felhívás feküdt. Az Aradi Közlöny megírta, hogy a polgármester megbízásából Kiss Ferenc több helyen járt és tanulmányozta a húsdrágaság csökkentésére irányuló intézkedéseket és Kiss beszámolójában ismertette a hődemérvásárhelyi tisztviselők egyesületének egy oktani mézáróssal kötött szerződését. Ennek értelmében az összes tisztviselők, államiak, városiak, magántisztviselők és igen sok más polgár olcsó húshoz jut. Mert az akclót a város főjegyzője indította meg s vezette és hozta létre. Nálunk kimondják, hogy ilyen akclót át kell engedni a társadalomnak. Nagyon jól tudjuk és elismerjük, hogy sok olyan dolog van, amit a társadalom sokkal jobban elvégez, mint a városi hatóság. De a húsárak kialakítására mégis alkalmasabb szervező közeg, mint maga a társadalom, mely nem kizérhető folytonos figyelemmel az árhullámzásokat s nem ragadhatja meg oly könnyen a kezdeményezést.

Azért mégis mondott valamit a gazdasági szék. Azt mondta, hogy megvárja mi lesz a

sorsa a hatósági mézárósszékéről alkotott szabályrendeletnek s kimondotta, hogy házi nyulak tenyésztését roppant fontosnak tartja s okvetlenül szükséges a piacfelügyelői állás szervezése. Ez mind olyan intézkedés, ami mindenkinek használ, csak a nagyközönségnek nem.

A hatósági mézárósszék hasznos a mézárósszéknek, akiket előre biztosítunk a felől, hogy ha jóvá is hagyja a miniszter a szabályrendeletet, akkor sem állítják fel, mert mint Lőcs Rézsi gazdasági tanácsnok kimutatta, legalább tízszekeres koronába kerül a berendezése és a polgármester már régebben kijelentette, hogy nem életképes a hatósági mézárósszék az élő állat bevásárlásánál keletkező nehézségek miatt.

A hási nyulak tenyésztésnek egyedül a hási nyulak örülnek majd, mert városi koszon fognak húzni időtlen-ideig. Vevőjük nem akad.

A piaci felügyelői állás pedig hasznos lesz — a kinevezendő felügyelőnek.

Miután a gazdasági szék konstataálta, hogy ebben az ügyben több mondani valója nincs, elnök bezárta az ülést, megköszönve az érdeklődést s a tagok elmentek haza.

A huskérés eme klasszikus megoldását megelőzte Faragó Gyula lapunk vasárnapi számában ismeretelt indítványának tárgyalása. A gazdasági szék, mint abszolút teljesíthetetlen kérelmet, már általánosságban is elutasította s kimondotta, hogy napirendre tér felte. Ugyanilyen elbánásban részesült Hegedűs József bajai konyhakertészeti tanító ismeretes beadványa is.

SPORT.

+ Labdarugók mérkőzése. Vasárnap délután az aradi sporttelepen iszaimas verseny volt. Az aradi atletikai klub harcolt a magyar atletikai klub B) csapata ellen. A viaskodás az aradi bajnokok javára dűlt el. A mérkőzés vég-eredményben 6:2 arányban végződött az Aradi Athl. Klub javára a Magyar Athl. Club. I. B) csapata ellen. Az őszi szezon beköszöntő mérkőzése fényes győzelmet hozott s ha a csapat vissza nem esik méltán várhatunk tőle további szép mérkőzéseket s kerületi bajnokság győzelmét. Már most is jelezhetjük, hogy a klub több budapesti csapat lejövetelére érdeklődésben tárgyalásokat folytat. A két csapat a következő volt: I. B): Bauer—Abaffy, Oláh—Főző, Katona, Bayer Issák, Lator, Tábor, Horváth Aradi Athl. Klub: Petur, Lángos, Angyal, Vasas, Fakó—Boross, Kákos, Márró—Langyos, Bácsai—Gárdos.

üstöket, amelyeket éppen akkor állítottak föl. Kérdi az egyik:

— Mit gondol koma, minek a?

— Hát a jóféle tudja, mire szolgál.

— De bolond kend, koma. Ezekben az üstökben főzeli majd a király a népnek a paprikást.

Két dragonyos katona halad át a városon csöndes üggetéssel.

Egy fiatal szentgálli legény megkérdi az öregapját.

— Hát azok miféle katonák?

— Svaliszerek, flam. Azelőtt vasas németnek hívták őket. Ismerem a fajtájukat. Kettőt magam is összeapritottam közülük negyvennyolcban.

De hátha rossz idő lesz, s nem jön el a király? Ferenc Ferdinándot küldi maga helyett? Ezzel az eshetőségtől aggodalommal tart mindenki. Egy rázóti sváb szörnyen fölháborodott, mikor ezt említették előtte. Méltatlankodva mondotta:

— Ich kenn ihn besser! Der alte wird's schon nicht thun! (Ma jobban ismerem! Est nem fogja az öreg megcselekedni!)

Egy ur társaság estenden az Aranyos-völgyben járkált s reg akarta nézni a király lovait. A kaszárnykapuban egy veszprémi rendőre állt őrt nagy peckesen.

Utcai zavargások Budapesten.

Szociálisták és katolikusok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14

Mozgalmas napja volt tegnap a magyar katolicizmusnak. A vasárnap gyűlésekkel, körmenetekkel és templomi ajta-tosságokkal telt el. Részt vett az ünnepeken az egész főpapság és igen tekintélyes számmal a mágnásvilág. A legnagyobb érdeklődés a VIII-ik katolikus nagygyűlés iránt nyilvánult meg. A magyar katolikusok Majláth József gróftól vártak választ Zsilinszky Mihály államtitkárnak a bányai evangélikus egyházkerület közgyűlésén mondott híres beszédére. A gróf megnyitó beszédében, miután súlyos támadást intézett a szociáldemokrata párt ellen, ki is terjeszkedett Zsilinszky beszédére, indokolatlan és tapintatlan támadásnak minősítette azt és kijelentette, hogy a felelősséget azokért az áramlatokért, amelyeket az ilyen beszédek provokálnak, a magyar katolikusok egyeteme nem vállalja. A nagygyűlés közönsége hosszantartó helyesléssel fejezte ki, hogy azonosítja magát a Majláth beszédében foglaltakkal.

A nagygyűlés után körmenet volt az Iparcsarnoktól a Bazilikáig. A szociáldemokrata munkások, akik az Aréna mellett tartott gyűlésükről jövet ellepték a körmenet egész utvonalt, több helyen hevesen tüntettek a menet ellen, összeütközésre azonban a rendőrség tulságos erélye miatt nem kerülhetett sor. A rendőrség mintegy harminc tüntetőt állított elő a kerületi kapitányságokra, ahová többen többé-kevésbé súlyos sebekkel kerültek. A körmenet megzavarására már napok óta készült a szocialista-párt.

Tudósítónk a következőket írja:

(Tüntetés a Rókus előtt.)

A rendőrség a tegnapi napra nagy előkészületeket tett és — mint fővárosi tudósítónk jelenti — csak ennek köszönhető, hogy a katolikus körmenet és a szociáldemokraták között véres összeütközésekre nem került a sor. Még így is 15—20 sebesült és 40—50 letartóztatás történt.

— Meg lehet nézni a lovakat?

A rendőre egyet gondolt.

— Tessenek talán holnap reggel jönni, mondotta aztán, mer: már lefeküdték.

A király kedden délután fél öt órakor érkezik meg Veszprémbe. Fogadására kivonul az egész hatóság, a közgyűlés, ott lesznek a testületek, társulatok, a szomszédos törvényhatóságok és a megyebeli községek képviselői. A királyt megérkezésekor Hunkár Dénes főispán üdvözlö a vármegye, aztán Szeglahy György polgármester a város nevében. Koller alispán a notabilitásokat fogja bemutatni a királynak. A fogadás után 5 felsége a városon át, a város, a vármegye és a püspök által építtetett diadalkapu alatt diaszhintón a várba vonul, ahol a residencia előtt a püspök élén Hornig Károly báró megyei püspök üdvözlö. Az utvonalon az egyesületek és testületek állanak sorfalat.

Ferenc Ferdinánd királyi herceg főhadiszállása a hajmáskéri táborban lesz. Az itt tervezett épületek nagyrésze tető alatt van már. Mintegy hat ezer hold területet vett itt a katonai kincstár s az építkezések máris több millió-koronába kerültek. A veszprémiek arra számítanak, hogy a királlyal együtt a trónörökös is bevonul Veszprémbe.

Természetes, hogy a király ezen egyes biztonságának megóvására széleskörű intézkedéseket tettek. A veszprémi várba, a királyi szállás közelébe csak hivatalos személyek juthatnak. Az odavezető uton rendőrök, csendőrök és detektívek teljesítenek szolgálatot. Már hetekkel ezelőtt fővárosi detektívek árasztották el a várost és a vidéket, akik mindent szemügyre vesznek s az egész környéket naponta messze határig átkutatják. Veszprémbe érkezett továbbá Szató László belügyminiszeri miniszeri tanácsos, aki a rendőri intézkedéseket irányítja és Palágyi fővárosi rendőrfelügyelő, aki a detektívhadat igazgatja. Hogy a király a hadmozdulatokról állandóan pontosan értesülhesen, külön telefont vezettek Hajmáskérről a püspöki palotába.

A királyi udvar népe valóságos elárasztotta már Veszprémet. Laskajok láthatók mindenfelé, a királyi lovászok pedig beivagolják az egész környéket. Természetes, hogy minden híhetetlen mértékben ráirányította a vidék figyelmét Veszprémre. A város idegenforgalma rekordívűl arányokat öltött. Föl van csigázva a köznép érdeklődése is. Mondják, hogy a kőszőlő falvaktól egész szekértáborok kerekednek föl kedden délutánra.

A várost klasszifoszták. Két vidéki öreg magyar erősen szemügyre vette az aszfaltozó

Már a délelőtti órákban történt az első összefüggés. A Rákóczi kórház kápolnájából egy 30 vidéki emberből álló bucsumenet jött ki. A kápolna előtt 4 munkásember feltartóztatta őket.

Előbük álltak és szidalmazták őket.

— Ne járjatok templomba, — kiabálták, — ne halgassatok a papokra, azok csak bolondítják a népet!

Le is köpték a menetet. Már verekedésre került a delog, amikor több rendőr érkezett a helyszínre. A dühöngő munkásokat elfogták és bekisérték a IV. kerületi kapitányságra. Itt megállapították, hogy az illetők Nagy András napszámos, Nagy István kocsi, Nagy Lajos és Gál Ferenc boltíszolgák.

Igazolás után elbocsátották őket, de válásháboriás címén megindították ellenük az eljárást.

Délután három órakor a szociáldemokraták az Aréna előtt megtartották bajelentett négyülésüket.

A négyülés sajos lefolyású volt, de rendőrbetörésközés nem történt.

A már tegnap kiadott jelszó az volt: Négyülés után menjünk az Andrassy-utra, nézzünk szembe a csuhásokkal!

(Az első összefüggés.)

Egy csoport az Aréna-ut és Fásor sarkán haladt lármázza az Andrassy-ut felé. A rendőrség a tüntetőket szétugratta, és alkalommal több sérülés és előállítás is történt.

A tüntetők egy része, a rendőrség elvonulása után a helyszínen leült összeverődött, még pedig ugyanakkor, amikor az iprosarnokban véget ért ekharisztikus kongresszus több főpapja kocsi arra jött.

A szociálisták üvöltve, süvítve fogadták a kocsikat, szidalmazták a papokat, a kocsikat kövekkel, sárral megdobálták, és alkalommal egy kődobás Demele Ferenc karánsebesi esperes plébánost halántékán érte és neki súlyos sérülést okozott.

A dobálók közül a rendőrök elfogták Bruck József 16 éves szülésségét és Majersohn Isák 20 éves szobafestőt, mindkettőt behozták a főkapitányságra, ahol tagadásuk dacára letartóztatták őket.

A sérült pap sebét a mentők kötötték be, azután Demele bement a főkapitányságra, ahol jegyzőkönyvet vettek fel vele.

Amerre az ekharisztikus menet elhaladt, a szociálisták mindenütt gunyos kiáltásokkal, szidalmazással illették őket, a rendőrség pedig állandóan a tüntetőket kergette.

(Tüntetések, verekedések.)

Nagyobb összefüggések voltak a Bütyövösvy, Bajza utcák sarkán, a Köröndön és a Bazilika előtt, ahol mindenütt letartóztatások történtek.

A mentők a sok sebesült közül négyet vettek ápolás alá, ezek Solins Sándor és Kátó-Vatuk munkások, Molnár J. István és Szabó Károly III rendőrök.

Az egész utvonalon kiabáltak: — Le a papokkal! Abcug csuhások! Le a feszülettel! Öklökkel is fenyegettek, sőt köpködtek is, egyes helyeken kövek repültek.

Az Andrassy-ut felé bejáratánál történt az első komoly szétugratás. Sajó rendőrtanácsos többször felszólította a tüntető szociálistákat, legyenek csendben, oszoljanak szét, aztán, mert a szép szó nem használt, belefogoltatott a tömegbe.

Sokan a mellékutcákba menekültek, de voltak, akik ellentálltak, ezeket összefogdosták.

A második attack a Köröndön történt, itt már kövek repültek, a rendőrök közül is többben megsérültek. Itt már a kardok is kijöttek a hüvelyekből, igen sok sérülés történt, úgy látszik, valamennyi könnyebb, mert a sérültek közül senki sem jelentkezett, de a rendőrök határozottan állítják, hogy vér folyt és ha ők mondják, el lehet hinni.

A harmadik attack az Ortogon-téren volt, inna is többeket előállítottak, végül az utolsó szétugratás a bazilika előtt volt.

HARC egy nagy örökség körül

Prodanovics György hagyatéka. —

Alapítvány aradi tanulók számára. —

— Az örökbecfogadott fiu kitagadása. —

— Megtámadott végrendelet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Szombaton este meghalt Arad egyik ismert és jómódu polgára: Prodanovics György. Az elhunyt nevezetes szerepet játszott az aradi szerbek között, különösen azok egyházi életében. Családja nem volt és ez okozta azt a bonyodalmat, mely most halála után hagyatéka körül támadt. Végrendeletet kettőt is készített: egyikben, mely régebb keletű, körülbelül 160.000 koronára rugó vagyont örökbecfogadott unokaöccsének, Prodanovics Dömének, illetőleg az ő gyermekeinek és nővérének hagyta, a későbbi, második végrendeletben azoaban Prodanovics Dömét, akinek adoptálását az elhunyt az utóbbi években megsemmisíteni igyekezett, teljesen kitagadta és örökösévé hir szerint — mert teljes bizonyossággal ezt csak a végrendelet felbontása után lehet tudni, — gazdasszonyát, és unokahugát tette ezenkívül Arad város kezelésére bizott két alapítványt aradi tanulók számára. A kitagadott Prodanovics, miután az adoptálás megszüntetése iránti per még nem nyert befejezést s így neki kijár a köteles örökségi rész, most megtámadja a végrendeletet.

Az örökségi ügyről, mellyel az említettek kivül még több érdekes dolog van összefüggésben, itt következik tudósításunk:

Prodanovics György és rokonai.

Szent Palutca 8. szám alatti lakásában szombaton este hunyt el Prodanovics György. Prodanovics, aki a napokban lett volna nyolcvanhat esztendő, különösen az utóbbi években meglehetősen magányos életet élt. Régi szerb nemesi család sarja; apja, Prodanovics Döme, Arad városgazdája volt. Ő maga nőtlan volt és közelebbi összeköttetést csak öccsével, Prodanovics Dömével és annak gyermekével: Ifj. Prodanovics Döme aradi földbírókorsal és Prodanovics Ötillával. László Szabó földbírtokos nejével tartott fenn. Szent Palutcai lakásában egyedül lakott régi házvetőnjével, Davola Lujzával, egy nagyváradi születésű elvált asszonnyal.

Mikor Idősb Prodanovics Döme 1892-ben meghalt, testvére, György adoptálta öccsének fiát. Az örökbecfogadás kormányhatóságilag is jóváhagyták és ekkor történt, hogy Prodanovics György az első végrendeletét elkészítette. Ebben a végrendeletben vagyonáról, mely három házból, ingatlanokból és a Viktória takarékpénztárban elhelyezett betéteiből áll, úgy intéz

kedett, hogy a vagyon hasznélvezete fia esztendőig Prodanovics Ötillát, további tíz esztendőig Prodanovics Dömét illeti, azután pedig az örökség Prodanovics Dömének három gyermekére száll át.

Családi viszályok.

Az első végrendelet után azonban Prodanovics György és rokonai között elidegült a viszony. Prodanovics nagyon takarékos ember volt és mindenben gazdasszonyának szavára hallgatott. Gazdasszonya pedig — így mondta ezt el munkatársunknak Prodanovics Döme — elidegenítette az öröget rokonaitól. Emiatt annyira ellenséges lett a viszony a fogadott fiu és az öreg Prodanovics között, hogy az utóbbi mintegy két évvel ezelőtt eljárást indított az adoptálás megsemmisítése iránt háládatlanság címén. Az eljárás még ma is tart. Prodanovics Döme és ügyvédje, Krenner Zoltán különféle kifogásokkal éltek és többek között az öreg elmebeli állapotának megvilágítását is kérték, a vizsgálat eredménye szerint azonban Prodanovics György teljesen épelméjű volt.

Alapítvány aradi tanulók számára.

En év márciusában Prodanovics György Múlek Lajos dr. közjegyző előtt újabb végrendeletet készített. E végrendelet részletei teljesen ugyan még nem kerültek nyilvánosságra, de annyi tény, hogy ebben Prodanovics György teljesen kitagadta fogadott fiát. Két házat — a Radnai utit és a Szent Pal utcait — Prodanovics Ötillára, a Wesselényi-utcai háznak és ingatlanainak hasznélvezetét pedig gazdasszonyára hagyta. Tett a végrendeletben ezenkívül két néhány ezer koronás alapítványt aradi tanulók számára és úgy intézkedett, hogy gazdasszonya halála esetén az ingatlan is az alapítványokhoz csatoltassék. Az alapítványok kezelését a városra bízta; egyiknek kamataiból nár szerint gálj tanulók, másékból aradi jogi pályára készülő ifjak segélyszendők. Ebből a hagyományozásból eredhetett az a városban ma elterjedt téves hir, hogy az elhunyt egész vagyonát Arad városára hagyta.

Megtámadják a végrendeletet.

Prodanovics végrendelete jelenleg Múlek dr. közjegyző irodájában van, honnan ma vagy holnap küldik el a járá bírósághoz, s itt nem sokára kihirdetik, amikor azután részletei is nyilvánosságra kerülnek. Annyi bizonyos, hogy Prodanovics Döme megtámadja a végrendeletet, miután neki, mint örökbecfogadott fiúnak legalább is a köteles rész jár. Az adoptálás még nem vesztelte érvényét és miután a Prodanovics György által megindított megsemmisítési eljárást a magyar jog szerint csak a törvényes örökös, itt tehát csak az örökbecfogadott fiu folytáhatja, már nem is semmisíthető meg. Ez alapon tehát a végrendelet joggal támadható meg.

Értesülésük szerint Prodanovics Döme a végrendelet megsemmisítésén kívül holnap a hagyatéki vagyon elidegenítéséről tart. Ezenkívül pörrel fogja megtámadni az elhunytnak az utóbbi időben tett némely ajándékozását is.

Az elhunyt Prodanovics György temelése ma délután folyt a nagy ravatár mellett. A gyászszertartást Pandorovics Mihály bátonyalgörg keleti szerb plébános és Adamovics Kornél görög keleti szerb plébános végezték.

KRAGULYEVICS rémes büntetési.

Terhelő bizonyítékok.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Arad, szeptember 14.

Az utóbbi évek bűnkrónikáinak legvisszatetszőbb alakja, *Kragulyevics* Spázó ellen már pozitív bizonyítékkal rendelkezik a fővárosi rendőrség. Az elvetemült gonosztevőt szakadatlanul vallatják s ez megdöbbentő cinizmussal tagad álhatatosan.

A vérlázító bűnügyben ma a következő részleteket jelenti tudósítónk:

Kragulyevics múlt év szeptember havág. miután *Kissné*től eljött lakni, *Marosi Árpád* nénál lakott, ugyancsak a *Riday* utcában és innen indult külföldi útjára.

Gyakran kapott külföldi leveleket, különösen sok képeslevelezőlapot Frankfurtból, melyek „kincsem, drágám, édesem” megszólítással voltak ellátva és *Károly*, néha *Karolina* aláírással.

Kragulyevics tagadta, hogy *Stuttele* perverz viszonya lett volna. Mikor *Nasse* detektívfelügyelő eléje tartotta a leveleket, nyugodtan mondotta:

— Hja, az más! Egy leányismerőmet akartam féltékennyé tenni és megállapodtam *S. uttéval*, hogy ilyen leveleket írjon.

Mikor *Kragulyevics* utazni készült, lakásadónője megkérdezte, mennyi pénze van?

— Százhusz, esetleg százhatvan forinttal indulok.

— De hiszen ez kevés.

— Egyelőre nagyon elég. Mindenütt vannak barátaim. Kapok pénzt mindenütt.

Kragulyevics tényleg sokszor kapott külföldről pénzeket és Budapesten is tudott szeregni. Amikor visszatért Majnafrankfurtból és a gundig barátnőről a mesét elmondotta, azonnal hozzálátott az ékszerek értékesítéséhez. Összesen 800 koronáért adta el a sokkal többet érő ékszereket és a rendőrség most a vevő, egy budapesti ékszerész ellen is vizsgálatot indít, mert ilyen ócska vásárolt.

Kragulyevics külföldről nemcsak pénst, hanem emléktárgyakat is kapott, így egy alkalommal dobozban egy egész felszerelt karácsonyfa érkezett a címére.

Kié a hajszál?

Tudvalevőleg a rablógyilkosság áldozatán, *Engel* berlini vajkereskedő nyakán egy fekete hajszál találtak. *Kragulyevics* is fekete haja s a többi bizonyítékokkal együtt ez a hajszál már ténybeli bizonyítékká lett volna.

Azonban baj történt. A hajszeparátum már visszakerült a rendőrséghez, még pedig a vegyvizsgálók azon bizonyítványával, hogy csak színben hasonlít *Kragulyevics* hajához, azaz azonban nem azonos, más ember fejről származik.

Nasse ebbe a szakvéleménybe nem akar beengedni és a hajszálát Berlinbe küldi, hogy a *Kragulyevics* fejről vett hajjal vegyítson hasonltsák össze.

Döntő bizonyítékok.

A mai nap folyamán újabb háskutatást tartottak *Kragulyevics*nek a *Baross*-utca 6 számú házában levő lakásán és egy darab papíron sajtószerű feljegyzéseket találtak. A papíron ceruzával ezek a szavak voltak írva: *tenyegetés, dulakodás, verekedés, fojtogatás, küzdelem*. A magyar feljegyzés mellett mindent ott volt a szavak német fordítása.

A rendőrségen megállapították, hogy *Kragulyevics* e szavakat az *Engel* fölé rablógyilkosság után írta fel, mert már akkor számított arra, hogy a berlini rendőrség ki fogja hallgatni s így akarta előkészíteni védelmét. Németül azonban nem tudott eléggé szabatosan s azért szótárból kereste ki ama szavakat, amelyekre kihallgatása közben szüksége lehetett. Ez volt az első döntő bizonyíték *Kragulyevics* ellen.

Amikor megmutatták neki a feljegyzéseket, elsápadt, rosszul lett, úgy hogy percekig nem tudott magához térni. Azután beismerte, hogy a feljegyzések az ő kezétől származnak és bevallotta, hogy azok összeüdügésben vannak az *Engel* fölé rablógyilkossággal, de azt még mindig tagadja, hogy neki a gyilkosságban része van. A rendőrség azonban ezzel teljesen tisztázottnak tekint az ügyet. *Nasse* berlini rendőrfelügyelő, aki eddig szintén jelen volt a kihallgatásoknál, miután most már kétségtelenül meg van győződve, hogy *Engel* gyilkosa csak *Kragulyevics* lehet, ma délután visszatért Berlinbe.

A bécsi törvényszék a napokban megkezdte a budapesti büntető-törvényszéket, hallgassa ki részletesen *Kragulyevics*et a bécsi rablógyilkos kísérletre vonatkozólag. A kérésnek *Kiss* dr. vizsgálóbíró eleget tett és szombaton hosszasan kihallgatta a foglyot, aki cinikusan tagadott mindent. A vizsgálóbíró a felvett jegyzőkönyvet ma küldte el Bécsbe, azaz, hogy *Kragulyevics*et nem adják ki *Ausztriának*.

Katholikus nagygyűlés.

Rakovszky napja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 14

A nyolcadik katolikus nagygyűlés tanácskozásait, amelyek tegnap kezdődtek az *Iparcarnok* nagytermében, ma délelőtt folytatták. Már a megnyitó ülésen erősen nyilvánult az a nagy visszatetszés, amelyet *Zsilinsky* Mihály nyugalmazott államtitkárnak a bányai ág. evangélikus egyházkerület legutóbbi közgyűlésén elmondott beszéde keltett. *Zsilinsky* tudvalevőleg hevesen kikelt a katolikus egyház feje, a pápa ellen és kritikában részesítette a klerikalizmus magyarországi terjeszkedését, a népszövetségek alakulását.

A mai nagygyűlésen *Rakovszky* István — aki egyuttal a mai tanácskozásokat is vezette — szintén foglalkozott *Zsilinsky* minapi beszédével és rendkívül kiméretlen, személyes élű támadást intézett *Zsilinsky* ellen.

— Mikor a népszövetség megalakult, ugymond és kijelentette, hogy a szónokló katolicizmusnak vége, kezdődik a tetek katolicizmusa, magyarázatot fűzött a kijelentéshez és pedig azt, hogy ez a szervezkedés nem irányul senki ellen, hanem csupán az esetleges támadásokkal szemben akarnak nagyobb erőt kifejteni. *Zsilinsky*, a nyugalmazott, de nyugtalan államtitkár (zajos derűtség) ezeket a magyarázatokat kifejejtette a támadásokból. Ez a támadás durva volt, de azért ő nem kiált az ügyész után, hanem csak annyit mond: *mentőt, de gyorsan!* (Hosszantartó zajos derűtség.)

Ezután *Városvy* Gyula kalocsai érsek, *Zichy* Nándor gróf, *Hellebronth* Géza és *Zborai* Miklós országgyűlési képviselők beezéltek, majd pedig az egyes szakosztályok kezdték meg üléseiket.

A főspények.

Az öreg Prodanovics.

Gróf Zselénski nagyapja.

*

Tegnap nagy vagyonu öreg bácsi halt meg Aradon: *Prodanovics* György, aki másfél százezer koronányi vagyonát jótékony célra hagyta. Ugyilátzik, az öreg ur ki akarta pótolni ama mulasztásokat, amelyeket életében a jótékonyaság anyagai ellen elkövetett. Boldogult *Prodanovics* bácsi ugyanis életében nem nagyon erőltette meg magát a szegények segélyezésében. Közismert volt az ő fősvénysége. Azt mondják, hogy a jószágaival megetette azt a hulladékot, amit más gazdák trágyaként szoktak eladni. Ha koldus ment hozzá kéregetni, bevettette a házába és panaszos hangon mondta:

— Barátom, látja én is milyen szegényesen lakom. Alig van meg a betevő falatom.

A dugagdag ember ugyanis olyan szegényes lakásban élte le napait, hogy inkább látszott szánandó szegény teremtsének, mint nábobnak.

A koldusokkal különben így cselekedett: nem adott nekik alamizsnát, ellenben ezt ajánlotta:

— Inkább küldök magával egy kis csomagot *X. ismerősömhöz*. Ha elviszi, attól bizonyosan kap valamit borraivalót.

A fősvénységben hasonlított *Zselénski* Róbert gróf anyai ágon való nagyapjához.

Zselénski Róbert gróf főrendiházi tagnak anyai részről való nagyatyja, *Lotász* Alajos, akit akét megyének, Aradnak és Temesnek első tiz legnagyobb birtokosa közé tartozott, roppant fősvénységéről volt híres. A ki emlékszik még — de ki emlékeznek a múlt század hevenes éveinek alakjaira? — az öreg *Zsedényi* Eduárdra, a ki, ha hinni lehet a fámának, husz évig eljárt egy pantallóban s a szappant, mert pénzbe került, főösleges fényezésnek tartotta, a mi csak félbolond, modern dandárnak való: az az öreg *Lovász* is ismerte, mert szakasztott olyan volt, példaképe a *Harpagon*nak. Ennek az öreg *Lovásznak*, a ki, hogy otthon ne kelljen főzetnie, nem ritkán hetekre beszállásolta magát egyik vagy másik tisztartójánál s a ki bort nem ivott, dohányozni nem dohányzott, mert a nélkül el lehet az ember, az volt a legnagyobb aggodalma, hogy egyetlen leányának hol találjon olyan férjet, a ki a nagy vagyont el nem prédálja. Mert hiszen kérében, gondolni lehet, nem volt hiány. Uj Arad, Uj Falu és a tízezer holdas ötvenes pusztá egy vonzotta a kéréket, mint a cukorpor a legyeket. De különös, valamennyiről az volt a hír, hogy könnyelmű, urhatnám, préda. Az idő pedig meg nem állt s a milliomos örökös még mindig pártában volt. Egy híres aradi Fehér Kereszt bál alkalmával bemutatta magát a körülrajongott örökösnek egy ulánuskapitány is, a ki már nem volt egészen fiatal s a vén *Harpagon*nak az által ünt föl, hogy míg a többiek a vacsora alatt pezsgőt szűcsöltek, ő egyszerű asztali bort ivott. Vacsora után a gavallérok rágyújtottak. Az ulánus kapitány nem. *Lovász* megkérdezte, hogy nem szokott dohányozni, mire a kapitány azt felelte: nem. Ez az én emberem, gondolta *Lovász*.

— De a prédaságot se szeretem, — mondta a kapitány s fölveve egy még égő gyújtószálat a földről, odatartotta egy hadnegynek — ezzel még rá lehet gyújtani.

Ezt látva, az öreg *Harpagon*ból kitört a lelkesedés s azt mondta:

— Te léssz a vőm, kedves grófcském, ha ugyan nem adsz kosarat a leányomnak, akinek részére ezennel megkérem a kezdet.

Már hogyan adott volna! Így nyert a szegény gróf egy szál gyújtóval két miliót.

RABLÁS az aradi vár sáncaiban.

Titokzatos éjjeli kaland.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Rendkívül kalandos és hihetetlenül hangzó rablási esetben nyomoznak most az aradi detektívek. A rémes história hasonló ahhoz a rendőri felülettetéshez, mely a múlt héten a fővárosi rendőrségnek okozott bosszúságot. Az aradinak is egy öreg paraszt ember a szereplője, aki bizalmatlanságot keltően panaszkodta el ma délelőtt szomorú sorsát, melyben egy rabló, a csizmasszáróból előrántott hosszú, de élesre fent kés és más romantikus elemek szerepelnek. Minden egyes mozzanatra kitűnően emlékszik a jó öreg, akit a szívtelen rabló furfangos módon két óra hosszat körülszállított a városban s kiszalt a vár sáncaiba, ott földre tepert, megöléssel fenyegetett és kifosztott, arra azonban, még a pénzét adnák is vissza, nem emlékezik, hogy a rabló szőke volt-e vagy barna, Herkulesselel vetekedett vagy pedig csak Dávidhoz hasonlított. A detektívek szeméyleírás nélkül természetesen sokkal nehezebben jutnak célhoz s lehet, hogy néhány napi fárasztó munka után kénytelenek lesznek hivatalosan is konstatálni, hogy a rendőrséget egy ravasz ember felültette, aki valahol elszórta a pénzét s a maga igazolására kitalált egy vad mesét, mely már azért is gyanút keltő, mert vasárnap este tizenegy órától ma délelőtt tíz óráig gondolkodott az állítólagos károsult a feljelentés megtételén.

A sógorát jött meglátogatni vasárnap este Parácról *Kohellcs* Ferenc a csanádi káptalan első számadó gazdája. Este kilenckor ért Aradra, s a Zsidótemető utcába tartott, mert ott lakik *Kerekes* István vasúti raktármunkás, a kivel egy és más családi ügye volt elintézendő. Már rég volt Aradon és így bizony elővesztette a járási-kelést s a Zsidótemető-utca helyett a *Boros Béni* térre került. Itt három ismeretlen fiatalemberrel találkozott őrsze, akik szóba ereszkedtek a sógora lakását tudakoló gazdával.

Szőrnyen barátságosnak mutatkoztak az öreg iránt, mert felsajnálották kész szolgálataikat s hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy a késő esti idő dacára elkísérik egész a sógor házáig.

— Nem is hittem, hogy ilyen barátságos a városi nép — mondotta jegyzőkönyvébe *Kohellcs* ma a rendőrségen — s én rábíztam magam a nyájas fiatalokra. Körülbelül másfél óráig járatták az elhívott ember, s úgy tizenegy óra tájban végre az Asztalos Sándor utca sarkához értek. Itt azután két részre osztott a társaság. Kettő elmaradtak s a harmadik egyedül vállalkozott arra, hogy a még messze ugra hűségese utitársul szögöljék az idegen mellé. Ezért a ragaszkodásért az öreg ott nyomban meg is jutalmazta s bevitte egy kocsmába, ahol italt fizetett neki.

Rövid idő múlva újra az utcán voltak s folytatták utjokat. Mikor a Maros hídjához értek, *Kohellcs* gyanakodni kezdett, mert úgy emlékezett, hogy ő azelőtt sohasem ment hídön át, ha sógorához akart eljutni. Az utóutatója azonban megnyugtatta őt asztal, hogy ez a hosszabb, de *biztosabb* út, mert erre jobban van világitva s nem kell tartani valakinek a támadásától. Vakon követle a fiatalembert s ez

úgy tartotta szíval, hogy észrevétlenül a vár-sáncaikba értek.

— De nem megyek én egy tapodtat se tovább, mondotta *Kohellcs*, nem jobban jár maga, látom én azt. És vissza akart fordulni. Az utitárs ekkor reá vetette magát, a földre teperte s mellére térdelt. Mikor kiáltani akart, torkon ragadta és a csizmasszárából egy hosszú kést rántott ki.

— Ha egy hangot ad kend, akkor megfogatom a szívében ezt a bicskát, rivált rá a legény s ha élve akar a kezelm közül menekülni, akkor adja elő a pénztét.

— Itt van a kabátom belső zsebében, vegye ki, csak az életemet hagyja meg, szólt támadójához az öreg gazda. És belenyúlt a kabát belső zsebébe, kivett abból egy zöldes színű szarvasbőrből készült orszányt s azt szűz korona tartalommal magához vette. Miután meggyőződött arról, hogy több pénz nincs az öltözetébenél, felkelt róla s futással elmene-kült. A kirabolt ember kiabált s segítséget hívott, de visszhang nem jött, mert az elhagyott vidéken emberi lélek nem járt.

Igy adja elő a rendőrségen a rémes története. Arra a kérdésre, hogy miért nem ment azonnal jelentést tenni a városházára, vagy miért nem szólt az utcán posztoló rendőrnek, *Kohellcs* azt felelte, hogy nem akarta *éjjel szavarni az urakat*. A rabló szeméyleírását nem tudta megadni, arról sem tudott pontosan beszámolni, hogy merre járt a rablás megtörténte után. És mind olyan gyaus körülmény, mely valószínűtlenné teszi a kalandos eseményt, de a rendőrség kötelesség szerűen megindította a legszélesebb körű nyomozást.

Aranygalléros nők.

Telefonos kisasszonyok egyenruhában.

A nagyközönség jó része soha nem fordult meg talán a telefonközpontban s így fogalma sincs arról, milyen munkát végeznek az egymás mellé helyezett táblák előtt a telefonos kisasszonyok. Szakadatlanul kopog, kattog ez a műhely, ahol a technikának ezt a remekét mozgatják, éltetik apró, fáradt női kezek. Mi csak annyit tudunk a telefonos kisasszonyokról, hogy sokat kell mérgeledni velük. Arra azonban aligha gondolunk, hogy mi éppen ezerszer annyi idegeskedést, bosszankodást, kellemetlenkedést szerzünk nekik. Más alkalommal úgyis aligha fordul a figyelmünk és érdeklődésünk a telefon tünderei felé. Most azonban olyan kedves hír szál ki a központból, hogy a telefonos kisasszonyokról irhatunk végre olyan krónikát is, amelyben sem panasz, sem felzúdulás nem foglaltatik.

A telefonos hölgyek ugyanis néhány nap múlva egyenruhát kapnak. Ezt tartalmazza az a rendelkezés, amely ma érkezett le az aradi postafőnökséghez a nagyváradi postaigazgatóságtól. Sítétrék postás uniformist kapnak, melynek aranykeretes parollján a hivatalos trombita fog büszkélkedni. A tizenegyet robotoló, kopogó, csengő és csevegő aradi leány ezentul fessze színes uniformisban ül tehát a hatalmas összekötő tábla előtt s a maga rangjának, méltóságának tülatában kérde tőlünk meg ezerszer napjában a telefonszámot.

Nekünk — idekűn — tulajdonképen egyre megy, vajjon a hölgyek rendszeres polgári kosztümökben vagy egyenruhában adják-e pontosan és pontatlanul a megértett állomást. De mégis feljegyezzük az újítást, hogy legalább a maliciózu urak tanújanak belőle. És pedig tanúják meg azt, hogy ha hiába csengenek fél órák hosszúság az összekötésért, vagy ha végre jelentkezik a központ, akkor is rossz számot ad, végső elkeseredésében ilyenkor bekiált-halja a központra:

— Ugy látszik magának is az *uniformison* jár az esze!

Látogatás a királyi palotában.

Beszélgetés Despalmes-mesterrel.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Kedd óta szinte kísérteties élénkség veri föl a buiai királyi palotát, a főbejáró előtt kétszeres őrség teljesít szolgálatot, fekete löszőrölgős burgesszandárokval vannak tele a máskor elhagyatott folyosók, s ha leszáll Budapestre az est, a palota ablaksorai fényárban usznak. Pezseg az élet mindenfelé, itt van a király.

Egy hete, hogy Ó Felsőge a magyar fővárosban tartózkodik és jóformán még alig mondult ki budai palotájából. Reggelijét csak séta után fogyasztja el. Ilyenkor rendszerint egy órát tölt az asztal mellett, majd szivarra gyújt s visszavonul dolgozó szobájába.

Mostanában keveset beszél környezetével, csupán *Theodor Krazwahl*lal, hű öltöztetőjével vált gyakrabban szót. *Krazwahl* régl embere Ó Felsőgének, a három öltöztetőmester között őt kedveli legjobban. S az *alte Thedi* szorgalmasan referál sok sok apróságról, amiket a király mosolyogva hallgat végig. A toltette ilyenformán gyakran a kelletténél tovább tart, néha már a király megsokallja a dolgot s ilyenkor oda szól *Krazwahl* mesternek:

— No, de most már csakugyan szessünk!

A király közvetlen közeléből csak nagyrítván szívárog ki valami Hátpecsétetes titok módjára őrs az udvar raindent, ami csak a legkisebb mértékben is összekügg a király személyével. Hogy mi ennek dacára is szolgálunk, hacsak néhány aprósággal is, az annak köszönhető, hogy egy hírtápló vélelen folytán bejutott a királyi várpalota közönséges halandó elői teljesen elzárt folyosóra.

A látogatásról fővárosi munkatársnak az alábbi tudósításban számol be:

A palotába most, hogy főfelsőge Budapestten van, jóformán lehetetlen bejutni. Már a Mátvás kut előtt megállítja a rendőr a közle-dőt. Ha tudtam ezt jól. Gyors elhatározással odaléptem tehát a rendőrhöz.

— Kírem, én a fűszerek miatt jövök. Merre vezet az út a gazdasági hivatalhoz?

A rendőr a főbejáratot őrső testőrhez utasított, aki készségesen szolgált felvilágozítással. Befordultam a széles folyosóra, ahonnan többszörrel feltaróztatás után egy gárdista kalauzolása mellett eljutottam a konyha bejá-ratához.

A fehérre mázolt, hatalmas ajtón keresztül már kihallatszott az ételek szitegése. Két egyenruhás, borotvált arcu szolgáló állott a konyha előcsarnokában. Ezek szó nélkül bebocsátottak.

A széles s küllőbeült, nyolc méter hosszú tűshely mellett hat szakács sürgött-forgott. Mikor a fűzők után tudakozódom, egy hóféhér ruhába öltözött, alacsony termetű ur jelent meg. *Despalmes* Őró volt, a francia főszakács. (Az öreg *Radmacher* uődi.)

— A dinnerhez készülődünk — kezdte *Despalmes* mester, — mert főfelsőge őt órákor ebédel. Amit itt lát a tűshelyen, az mind a király számára készül, aki mostanában rendszerint egyedül ebédel. Az udvar részére csak őt óra után kezdünk főzni.

Beszélgetés közben megszólalt az egyik ajtó fölé elhelyezett viilamos csöngetyű.

— Ez azt jelenti, — folytatja *Despalmes* — hogy az asztalt megterítették. A csöngetyűzés után tizenöt perccel kezdődik az ebéd. Felőlem akár nyomban is kezdődhetnék, én

már elkészültem a dolgommal. Lásd, itt van a mai menükártya:

Potage Dauphine
Ravigote des cervelles
Boeuf a la mode garni
Poulardes a la croche
Salade, compote
Pouding de chocolat, a la Chantilly
Fromage
Dessert.

— A mióta Budapesten vagyunk, határozottan javult a felségem ur étvágya. Ez valószínűleg a levegőváltás miatt van.

— A csengő nyóból megszólalt, mire a főszakács udvariasan elkészönt tőlem.

— Túlaludt, — mondta menőfélszemélyem.

Elhagytam a konyhát. Ugyanakkor egy kis kalandom akadt. Elévesztettem a folyosót és az O felségem magánlakoskötönye felé vezető ajtón akartam távozni. Csak nagy nehezen bukantam rá a rendes kijáratra.

Az ajtónál négy testőr várakozott réám, akik elállták az utam.

— Várjon — kiáltott rám az egyik.

Vártam. Nemsokára megjelent két defektív és a kis csapat beküszört a várkapitányság őrszobájába. Az ügyeletes testőr hadnagy szigorúan vallatni kezdett, keresztkérdéseket intézett hozzám: miképpen jutottam a folyosóra, ki engedett be a konyhába s mit akartam ott? Csak nagy nehezen tudtam meggyőzőni afelől, hogy nem anarkista vagyok, hanem újságíró.

Gyujtogató leány.

Riadalom az éjjeli tanyán.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától: —
 Arad, szeptember 14.

Egy szerencsétlen leány beteg idegzeire való cselekedete nagy riadalmat okozott tegnap éjjel a Csernovics Péter utca egyik szobájában. A leányok egyike fölgyujtotta a szobáját, de szerencsére még idejekorán észrevették cselekedetét és nagyobb baj nem származott a gyujtogatásból.

A leány, aki minden valószínűség szerint prionánliában szenved, *Pintócs* Veronát. Egy hét előtt hozták be Battonyáról a Csernovics Péter utca 10. szám alatt lévő nyilvános mulatóhelyre. Alig volt ott pár napig, egy éjszaka lélekzökadva rohant a lakás másik részében lévő gardájához:

— Jaj, valami bitang égő gyufát dobott be a szobám ablakán és attól meggyuladt az ágyam. Jöjjenek, oltásék el a tüzet.

A házbellek berontottak a Verona szobájába és az ágyat lángokban találták. Szerencsére gyorsan eloltották a tüzet. Ettől fogva nem hagyták nyitva az ablakokat, hanem vasredőnyökkel jól elzárták a szobákat a külvilágtól, mert a gazda csakugyan azt hitte, hogy valaki bosszúból föl akarta gyujtani a házat.

Az azonban, ami tegnap történt kétségelenné teszi, hogy a szobában a leány csinálta a tüzet. Tegnap Verona különösen viselkedett. A házbellekre határozottan az őrlt benyomását tette. Folytonosan tűz őt beszélt és este 11 órakor asszal vonult vissza a szobájába, hogy most talán örökre el fog aludni. Félóra múlva az egyik leány észrevette, hogy a Verona szobája ajtajának a hasadéka füst lódnai ki. Azonnal értesítette a dolgról a tulajdonost, s azt is jelentette, hogy Veronát pár pillanat előtt kisurranni látta a szobából. A szoba ajtaját, amikor a gazda odament, ismét bezárta valaki s ezért be kellett tartani. Amikor így erőszakkal behatoltak a szobába, az ágyat ismét lángokban találták. Csak nagy erőfeszítéssel

tudták a tüzet eloltani. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, amely vallatásra fogta a leányt, mert alapes volt a gyanu, hogy ő a gyujtogató. A leány nagyon zavaros feleleteket adott. Azt a benyomást tette a hatóság embereire, hogy piromanikus. Veronát egyelőre hazatoloncolták, a vizsgálatot különben folytatják.

Vasuti szerencsétlenség a fővárosban.

A forgalmi hivatalnok mulasztása.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —
 Arad, szeptember 14.

Vasárnap délután nagy vasuti szerencsétlenség történt a fővárosban. A kerepesi uti vasuti átjárónál a kassai gyorsvonat belerohant egy ugyanazon a vágányon álló szerelés alatt levő vonat tolató mozdonyába. Az összeütközés rendkívül heves erővel történt, a mozdonyok és több kocsi pozdoriájára zúzódtak és az összeütközés következtében nyolc ember megsebesült. A sérültek egy kivételével vasuti és postai alkalmazottak. Az utasok közül csak egy lelkész sebesült meg könnyebben. A katasztrófa okára vonatkozólag a rendőrség vizsgálatot indított. A vasuti katasztrófáról tudósítunk a következő részleteket jelenti:

Kérik a gyors.

Vasárnap délután egy óra ötvenöt perckor kellett volna Budapestre a keleti pályaudvarra érkezni az 1501. számú kassai gyorsvonatnak. A vonatnak azonban rendkívül sok utasa volt s az útvonalon közbeeső állomásokon oly nagy volt a ki és beszállás, hogy a vonat szokotlanul nagy időt késett. Két óra husz perckor jelenték a keleti pályaudvarra, hogy a gyorsvonat Kőbányáról elindult. Nyolc tíz perc alatt kellett volna a vonatnak megérkeznie. E helyett azonban két óra huszonöt perckor jelenték a keleti pályaudvarnak, hogy a kassai gyorsvonatot a kerepesi uti átjárónál szerencsétlenség érte. E jelentés óriási riadalmat keltett, s a pánikot fokozta a későbbi értesítés, hogy több sebesülés is történt. A pályaudvaron hozzátartozókra várakozók a szerencsétlenség színhelyére siettek, hogy megtudják mi történt.

Hiba a szemafor.

A szerencsétlenség a keleti pályaudvarról öt perccel levő kerepesi uti vasuti átjárónál, a rugganya gyár mögötti áthidalás után, az ugyanevű 11 és 12 vasuti szerelvények között történt. A gyorsvonat, amelynek mozdonyvezetője *Zádori* Bertalan volt, Kőbányán túl ötven kilométer sebességgel közeledett a főváros felé. A kerepesi uti átjáró előtt félóra alaku kanyarban visszafordult a pálya s itt a szemafor szabadnak jelezve az utat, a gyorsvonat ráfutott a negyedik számú vágányra. Amikor a kanyarban visszafordult, a mozdonyvezető megriadva látta, hogy előtte ugyanazon a vágányon egy szerelés alatt áll. Fékezett, ellengőst adott, de a vonat nem tudta már megállítani.

Az összeütközés.

A gyorsvonat nekierohant a vágányon vezető szerelés alatt levő mozdonyának. Az összeütközés rendkívül heves volt. Iszonyú csattogással, dübörgéssel üdtek össze a mozdonyok, a szerelés vonat kocsija egymásra torlódtak, a gyorsvonat csomagkocsija darabokra szúzódtak, a postakocsi felborult, a személyszállító kocsik

ablakal bezuzódtak, de ezekben egyéb baj nem esett. Az utasok között nagy riadalom támadt, kiugráltak a kocsikból és rémülten csoportosultak az összezúzott kocsik körül.

Az első pillanatban senki sem tudta, még a vonat személyzete sem, hogyan történhetett a katasztrófa. A szabadnak jelzett negyedik vágányon állott ugyanis a 318. számú szerelés. Ez egy mozdonyból, egy csomagkocsiból és két harmadosztályú kocsiból állott. Ennek az volt a célja, hogy egy vonatot összeállítsa. A szerelvény mozdonyvezetője *Balla* József volt. Ő a negyedik vágány mellett a vágányon állította össze a vonatot, amikor két óra után ráeresztették a negyedik számú vágányra, hogy a tolatást ott folytassa. Ő nyugodtan ment a negyedik vágányra, mert nem tudhatta, hogy a kassai gyorsvonat még nem érkezett be. Így történt aztán, hogy a megkezdett gyorsvonat útjában találta a szerelvényeket.

A szerelvény minden kocsija összezúzódtak. A mozdony mögött levő podgyász-kocsi a mozdony tetőjére futott, az utána kapcsolt két harmadosztályú kocsi pedig egymásra torlódtak és felborult. A gyorsvonat podgyász-kocsija darabokra tört s az utána közeledő postakocsi felborult. A két mozdony szorosan egymásba tapadva erősen meg rozgálódott. A két mozdonyon levő vasuti alkalmazottak és a postakocsiban tartózkodó postai személyzet szenvedtek sérülést az összeütközés következtében.

A sebesültek.

A nyomban értesített mentők négy kocsival, nyolc menőorvossal, négy ápolóval *Acél* dr. főorvos és *Sebők* dr. ellenőrző orvos vezetésével vonultak ki.

A romok alatt levő sebesülteket eközben már kihúzták a vonat roncsai alól a mentők hordozó ágyra tették őket és gondos orvosi ápolásban részesítették. Nyolc ember sebesült meg: *Zala* Mór gyorsvonati kassai, *Balla* József tolató mozdonyvezető, *L. Kovács* János 30 éves fűtő, aki a tolató mozdonyon volt, *Kutas* Imre 45 éves, *Muha* József 40 éves, *Kindl* Nándor 42 éves és *Hajdu* Márton 30 éves postai alkalmazottak. Súlyosan sebesültek: *Zala*, *Kovács*, *Kindl* és *Hajdu*. Ezeket a mentők a lakásukra vitték.

Megsebesült még egy lelkész is, aki az állásról lezuhant és az ablaküveg darabok megsebesítették. A lelkészt az utasok közt levő orvos részesítette első segítségben.

Ki okozta a szerencsétlenséget?

A rendőri bizottság *Rostás* rendőrfővezető és *Pavlik* rendőrfőfelügyelő vezetésével ment ki a helyszínre. A vizsgálat megállapította, hogy a katasztrófát *Szendeffy* Elek hivatalnok felelőssége okozta. *Szendeffy* ugyanis a keleti pályaudvar állomásfőnökségén inspekción tisztviselő volt s ő intézkedett a vonatok indítása és rendezése fölött. Két óra tájban ő rendelte el, hogy a 312. számú szerelés alatt álló vonat a negyedik vágányon folytassa az összeállítást, azután tolja be az összeállított vonatot a pályaudvarra. Közben a vonatok egymásután való indítása közben *Szendeffy* megfeledezett arról, hogy a nyitott pályán áll a szerelés. Amikor a kassai gyorsvonat érkezésének a jelzését megkapta, úgy intézkedett, hogy a szemafort állítsák szabadra. Amikor *Balogh* András váltókezelő a parancsot megkapta, riadtan szaladt a telefonhoz és értesítette *Szendeffy*-t, hogy a szerelvény ugyanazon a vágányon áll, amelyen a gyorsvonatnak be kell rogo-

1908. szeptember 16.

ARADI KÖZLÖNY.

nia, Szendeffy erre kiadta a parancsot, hogy állítsák tilóra a szemafort, akkor azonban már késő volt. A katasztrófa meglőrtént. A rendőrség folytatja a vizsgálatot.

AZ ELFOGLALT KASTÉLY.

Az Arad tulajdonában lévő, Weitzer János által hagyományozott kastélyok egyikét két vén leány jogtalanul elfoglalta és most a városnak intézkedni kell azok kilakoltatása végett.

A város közönsége azt hitte, hogy Weitzer Jánosné halála után minden nagyobb baj nélkül birtokba veheti amaz ingatlanokat, amelyeket boldogult Weitzer János hagyott Aradnak s amelyeknek átvételét eddig az özvegy éveken keresztül megakadályozta.

Most azonban kiderült, hogy még egyéb ellenzői is vannak e nehéz ügynek: ezek özvegy Weitzer Jánosné nővérei, akik igazán minden alapos indok nélkül jogot formálnak a hagyatéki csekélyebb részére. Ugyanis ma tudomásunkra jutott, hogy a Grác mellett lévő egyik pompás kastélyt, Weitzer János hagyatékának egy részét az özvegy két nővére, két leány minden engedelem nélkül elfoglalta és most úgy tekintik, mintha sajátjuk volna.

A szóban lévő, pompás fekvésű kastély közvetlen Grác mellett fekszik. A neve *Haller Schloss*. Ennek a kastélynak háromnegyed része a végrendelet szerint a városé s a városnak kell gondozni is a kastélyt; egynegyed részének jövedelme Weitzer János oldalági rokonaié, de semmiesetre se az özvegy rokonságáé. A kastély egy kis részében eddig is Rámor Ede, Weitzer János távoli rokona lakott. Most pedig a szép kastélyt mindenestől elfoglalták Weitzerné nővérei. Ugyanis, amíg *Sieber Ede* gyárigazgató, aki a bíróság intézkedése szerint hagyatéki gondnok, távol volt Gráctól, a két öreg leány beköltözött a kastélyba, anélkül, hogy erre engedélyt kértek volna. Nővérük temetésére Grácba utaztak, miután úgy látták, hogy a kastély körül senki se intézkedik, hát gondolták, jó lesz ez nekik. Néhány hét múlva már ott is laktak.

Mind ezt az a levél árulja el, amelyet ma küldött Aradra *Steinhardt Mór* dr. aradi ügyvédnek, a város ez örökségi ügyben való jogi képviselőjének lovag *Hochenburg Viktor* dr. gráci ügyvéd.

Hochenburg dr. arra hívja föl *Steinhardt* dr.-t, hogy intézkedjék a két öreg leány kilakoltatása iránt, ami bizonyára rövidesen meg is fog történni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A megnyitott bérlet a mai napon déli 12 órakor lejár a régi bérlők joga. A színház pénztárosa *Gonda László*, az uton kéri a régi bérlőket, akik helyüket megakasszák tartani, hogy délig a bérletük ügyében intézkedni ne veskedjenek. Azek pedig, akik most óhajtanak bérelni, délután 6 órától kezdve vállalják az előjegyzésüket. Október 1-ig még mindig lehet bérelni. Bérlet árak: páholy földszint vagy első emeleten 70 előadásra 500 korona. Tálalásért a 4 első sorban 150 korona. A 4 dik

soról 8 dik sorig 108 korona. 8 dik sortól 12 dik sorig 90 korona. A bérlet három részben fizetendő. Színlap bérlet egész időnyre 4 korona.

Az elkészett művész. Az Uránia színház műsorán mindig szerepelnek olyan bohózatok, melyek a legkallimesebb hangulatba hozzák a közönséget. Szinte vetekednek ezek a humoros tárgyú képek a legjobb színházi előadásokkal, mert az élet teljessége mellett, elsőrangú művészek előadásában gyönyörködik a közönség. Az elkészett művész című bohózat egy arista humoros viszontagságait mutatja be. Miközben a varlelő igazgatója izgatottan lesi a művészt, hogy az előadás kezdését vehesse, addig a szerencsétlen kópé állandó akadályokkal küzdök, míg végre is ezen bolondságon keresztül megérkezik és az előadás kezdését veheti. Így szárazon elmesélve is mulatságos téma ennek a bohózatnak a meséje, eszerszeresen mulatásgos azonban akkor, mikor a gép lepergett a józsu jeleneteket. Az új műsoron szerepel a teknika legújabb találmányaival csinált képmánydátás, mely a laikusnak is elsőrangú látványosság.

Plesch bácsi meghalt.

— Elhunyt szabadsághős. —

Az aradi társadalom érdekes, értékes, becsült s rokonszenves alakja hunyta le ma este örök álmra fáradt szemét. Ma este 8 órakor 74 éves korában meghalt *Andrássy-tér* 3. számú házában lévő lakásán *Plesch Herman*, volt aradi ecetgyáros, aki két év előtt vonult nyugalmába. *Plesch Herman*, akit várcosszerte *Plesch bácsi*-nak ismertek, nyolc nappal ezelőtt betegedett meg: tüdőgyulladás támadt, amelyet nem bírt legyőzni az ősz ember fáradt szervezete. Hiába való volt övéinek és *Grossman Jakab* dr. kezelőorvosnak gondos ápolása: a beteg ma este 8 órakor kieszenvedett.

Plesch Herman régi aradi családból származik. Részt vett a negyvennyolcadiki szabadságharcban és a február nyolcadiki aradi utcai harcban együtt küzdött az idegenek ellen *Asztalos Sándorral*. Ő indította meg Aradon a mozgalmat az *Asztalos Sándor* emlékének állandó ébrentartására s jórészt az ő lelkes akciójának eredménye az *Asztalos Sándor-társaság* is. Célül tűzte ki az aradi utcai harc hőséinek szobrát emeltetni.

Sokszor mondotta *Plesch bácsi*:

— Csak azt az időt szeretném megérni, amikor *Asztalos Sándornak* a szobrát leleplezik. Azután nyugodtan halnék meg.

A Teremtő nem engedte ezt megérni, hamarabb elszólította az élők közül.

Plesch bácsi nemcsak ifjúságában, de öreg napjaiban is megmaradt a művészetek lelkes barátjának. Nagy előszeretettel foglalkozott a zenével s az ő nevéhez fűződik sok zenei kiválóság aradi szereplése. Halála leányát, özvegy *Nagy Farkasné*t és két fiát, *Lipót*t meg *Károlyt* mély gyászba dönti.

Vele Arad munkáséletű, legkedveltebb, legbecsületesebb tipikus alakjának sora ritkul meg.

A király Veszprémben. Megkezdődött a harcjáték.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 14.
Ezer év óta talán most másodikban aktuális az ősrégi Veszprém városa; kilencszáz évvel ezelőtt nagyhirű egyeteme tette azzá, most pedig az a soha nem álmódott kitüntetés, hogy a magyar király három teljes napot ott fog tölteni a várba épített püspöki rezidenciában. Veszprém csak egyszer látott eleven királyt; a Bach-korszakban, amikor a fiatal *Ferenc József* körutat tett a szomorú és elcsordesedett országban. Több mint fél-századja ennek a látogatásnak, de a veszprémiak képzeletében még mindig a daliás, fiatal király él, aki csodálkozva hajtatott végig a völgyekbe torkolló és hegyekre kanyarodó utcákon. Most egy rezignált, megtört agastyánt fognak viszontlátni, akin könyörtelen zordsággal színtottak végig az élet viharai.

A hadgyakorlatokra egyébként, — mint Veszprémből jelentik — minden előkészület megőrtént. *Lipót Salvátor* és *Frigyes főherceg* a mai napon érkeztek Veszprémbe. Részt vesznek a külföldi katonai attasék is, akik holnap érkeznek meg a főhadiszállásra. Képviselve lesz Görögország, Törökország, Oroszország, Románia, Japán, Spanyolország, Németország, Olaszország, Anglia, Franciaország, Északamerika, Chile, Argentína és Svájc.

A mai nap folyamán megőrtént a csapatok felvonulása a hadgyakorlatok egész területén. Mindtárom fegyvernem: a gyalogság, lovaság és tüzérség kilinduló állásukat foglalták el. A holnapi nap teljesen a felderítő szolgálatra van szánva s ugyanekkor fog megőrténni az egész vonalon a csapatok elhelyezkedése. Mire a király szerdán délelőtt a hadgyakorlatok területén megjelenik, már kezdetét veheti az első lovassági harc.

Az önkéntes automobil csapat már a hadgyakorlatok területén van. A csapat az összes gépkocsikkal teljes hadi felszerelésben haladt át Veszprém városán, óriási feltűnést keltve.

A hadgyakorlatok fővezénylője *Ferenc Ferdinánd* trónörökös kezében van. A trónörökös a manővert teljesen a király direktívái szerint vezeti. Ma este óta a hadgyakorlatok vezetésének főhadiszállása Hajmáskéren van, ahova a trónörökös holnap délután négy órára várják.

A király délután fél öt órakor érkezik Veszprémbe. Az egész város ünnepi díszet öltött és a fogadtatásra már minden előkészület megőrtént. A felség udvartartását *Hornig Károly* báró veszprémi püspök palotájában helyezték el. A romantikus fekvésű pompás kastély teljesen a budai királyi vár krisztinavárosi oldalára emlékeztet. Az udvari hivatalnokok az összes lakosztályokat átvetették és a király személynéje is el van már helyezve. A díszőrség holnap érkezik.

A király lakosztálya az első emeleten van. A folyosóról az ut egy nagy előcsarnokon keresztül a díszterembe vezet, amely a püspöki kastély káptalomszála s amelynek felait az összes volt veszprémi püspökök képei díszítik. A reflektórium a király részére berendezett lakosztályba nyílik, amely egy nagy fogadóteremből, dolgozó, háló és fürdőszobából áll. Az uralkodó lakosztályától jobbra fekszik *Paar* gróf lovassági tábornok és *Boljras* tábornok nagy lakosztálya.

AZ IPAROSOK országos tiltakozó gyűlése.

*Egy öreg iparos ünneplése. —
Köszönet Barabás Bélának. —
Elégtétel az ipartestületi titkárnak. — Tiltakozás a munkásbiztosító törvény ellen. — Az építőipari szabályrendelet megsemmisítése. —*

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Ma délután öt órakor *Steigerwald* Alajos elnökletele alatt előljárósági ülést tartott az aradi ipartestület. Az ülésen az iparosság érdekeit mélyen érintő tárgyak kerültek szóba.

A tanácskozásról ezeket írjuk:

Naplrend előtt *Steigerwald* Alajos elnök meleg szavakkal üdvözölte *Rosmanith* Albert aradi asztalos és kárpitos mester, hogy most érte be mesterségének ötvenesztendő évfordulóját. *Kristyóry* János, a kamara elnöke, aki direkt az alkalomból megjelent az előljáróság ülésén, színtén keresztlen szavakkal üdvözölte a jubilánst.

Rosmanith könyek között, meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért.

Az elnök ezután jelentést tett *Barabás* Bélának, az ipartestület ügyészenek a betegségélyezési és balesetbiztosítási törvénynek az iparosságra kedvezően történt döntése körül kifejtett tevékenységéről s indítványozta, hogy közbenjárásáért köszönetet szavazzanak neki és ugyanilyen köszönőirat szerkesztésére az összes ipartestületet főkérjék. A megjelentek természetesen általános helyesléssel fogadják ezt.

Tárgyalták a kereskedelmi miniszter leiratát, amelyben közli, hogy az aradi ipartestület ama kérelme, hogy a 7 napos betegségélyezési járulék helyett 6 nap fizetessék, a munkásbiztosító hivatal intézkedése következtében tárgyalanná vált, mert az említett hivatal már a hat napos számítás mellett döntött.

Elfogadták ezután a ceglédi ipartestület a hazai előterjesztését, hogy helyi munkaadó nagygyűlést tartanak a betegségélyezési és balesetbiztosító törvény ellen, amely sérelmes a munkaadókra.

A helyi gyűlést október 18-án tartják meg az ipartestület házában. Itt elhatározzák, hogy országos munkaadó nagygyűlés tartása végett az ipartestületek országos szövetségéhez főlírnak.

Tárgyalták *Melló* Inre aradi közműves segédnek *Varjassy* Lajos polgár mesterhez, *Kádas* Lajos dr. ipartestületi titkár ellen beadott panaszát, amelyet a polgármester áttett az ipartestületre. Az előljáróság nemhogy rosszalta volna a titkár amez eljárását, amit *Melló* kifogásolt, hanem dicsérendőnek találta. Ugyancsak szóba került egy aradi bulvárdiagnak a titkár ellen in ésett írádása is, amelyet az előljáróság alaptalannak talál és elégtételt szolgáltatott *Kádas* dr. nak.

Megemlékezett az *Aradi Közlöny* arról, hogy az ipartestület előérjesztést tett a városnak az építőipari szabályrendelet hatályon kívül helyezésére. Ez mostanig se történt meg, azért a mai ülésen a hatályon kívül helyezést meg sürgető átiratot határozták el.

Glück Károly nemrég lemondott az ipartestületnél elfoglalt főpénztárosi állásáról. Ezt az előljáróság sajnálattal tudomásul vette.

Ü.és után *Rosmanith* A bert tiszteletére társasvacsora volt, amelyen számos főlköszöntőben méltatják az ünnepeit érdemelt.

Sikkasztó gyárigazgató.

Magszöktette a sógornőjét.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 14.

Különös körülmények között tünt el egy fiatal gyárigazgató a fővárosból. Az igazgató u. gazdagon nősült és kitűnő fizetést huzott, de mindez nem volt elég ahhoz a költekező és fényűző életmódhoz, amelyet különösen az utóbbi időben követett. Allandó alakja volt az éjjeli mulatóhelyeknek, ahol könnyűvérű hölgyekkel esténként nagy összegeket vert el. E miatt nevével áldatlan családi életet élt, a fiatal asszony bánatában néhány héttel ezelőtt mérget ivott és meghalt. A gyárigazgató azonban folytatta pazarló életmódját, míg vagyonának teljesen a nyakára nem hágott. Ekkor a gyár rábizott pénzéből egy nagyobb összeget sikkasztott és elhált nevének hajadon nővérével megszökött Budapestről.

A feltűnést keltő eset részleteiről budapesti tudósítónk ezeket jelenti:

Linner Károly, aki csak nyolc hónappal ezelőtt vette át az első magyar hanglemez-gyár vezetését, megszökött a fővárosból. Az új igazgató hivatalát már kezdetiől fogva nem vette komolyan, a gyár ügyével igen keveset törődött s teljesen a könnyelmű szórakozásokba merült.

De hivatali kötelességein kívül családi kötelességeit is elhanyagolta. *Linner* nyolc évvel ezelőtt nősült s feleségével nagy hozományt kapott. Eleinte boldogan éltek, mert a férj állás híján nagyon rendez életmódot folytatott. Mióta azonban *Linner* a gyár élére került, visszatért legénykori szórakozásához, éjjelként sorra járta a főváros előkelő mulatóhelyeit és szórta a pénzt. Hála könnyűvérű felesége, hogy hagyja abba a mulatozást, *Linner* nem halgatott rá, s az utóbbi időben még inkább belemertült könnyelmű költekezéseibe, úgy, hogy anyagi helyzete nagy fizetése és vagyona dacára erősen megrendült. A fiatal asszonyt a sok lelki bánat teljesen megtörte, férje azonban mindezzel nem törődött s amikor vagyonát elpocsékolta, a vállalat pénzéhez nyúlt és a gondjaira bizott összegből több ezer koronát sikkasztott. A gyár igazgatóságánál rájöttek *Linner* bűnös manipulációjára, de nem tettek ellene feljelentést, hanem várták, hogy rendezze az ügyet és rokonaitól szerzett pénzen megtérítse az elsikkasztott összeget.

Időközben családi élete annyira terhatalan lett, hogy neje a múlt hónapban marószeggel megmérgezte magát és pár nap múlva meghalt. A férj azonban hamar vigasztalódott felesége elvesztésén s viszonyt kezdett tizenhét éves csiinos sógornőjével, aki a múlt hét végén megszökött szülei házából.

Az eltűnt gyárigazgató lakásán napról-napra tömegesen jelennek meg a hiteleszők, a kiknek *Linner* nagy összegekkel tartozik és várják, hogy hírt kapnak megugrott adóuk felől. *Linner* ellen egyelőre nem tettek feljelentést, de a közeli napokban a megkároított gyár igazgatósága és több hitelesző megteszi ellene a megtörő lépéseket.

MOZGÓSÍTOTTÁK a dunai flotillát.

Háboru vagy demonstráció?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 14.

Az *Aradi Közlöny* néhány héttel ezelőtt megírta, hogy a VII. hadtest parancsnokságát már tudatta a hadügyminiszter, hogy a csapatok mozgósítása küszöbön áll. Ma éjjel érkezett és szenzációsnak mondható tudósításunk ezt az értesülésünket megerősíti. A temeskuvini hadgyakorlatokon résztvevő monitorok a délvidékre vannak rendelve teljes hadi felszereléssel, tisztekkel és legénységgel. Lehet, hogy ez csak demonstráció, amely a delegációk által tárgyalandó bosnyák kérdéssel áll összefüggésben, de lehet, hogy a balkáni viszonyok máris komolyabb fordulatot vettek.

Nem fűzhetünk most magyarázatot ehhez a meglepő hadügyminiszteri rendelkezéshez. Itt adjuk a teljesen megbízható helyről kapott eseményeket:

A dunai monitor flotilla négy hajóját, a *Köröst*, *Marost*, *Szamoszt* és *Lajtát*, amelyen tíz nappal ezelőtt tértek vissza az Aldunán végzett gyakorlatokról, az óbudai téli kikötőbe dirigálták, ahol nyomban hozzákézdtek a tél előtti leszerelésükhöz. Tegnap azonban a flotta parancsnoka, *Naute* sorhajókapitány meglepetésszerűen sürgős utasítást kapott a bécsi közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályától, hogy a négy hajót, valamint a hozzájuk tartozó hét felderítő csónakot azonnal helyezék hadi készenlétbe és lássák el a szükséges lövegekkel, srápuelekkel, torpedókkal és az előírás szerint megkívánt robbanó anyagokkal.

A flotta parancsnoka a sürgős utasításnak a tegnapi és a mai nap folyamán eleget is tett. Azt a két ágyunaszádot, amelyek a napokban érkeztek Londonból, tegnap sietve kipróbálták és azokat is beosztották a flotillához. Ma éjszaka *Pólából* a megfelelő tisztek vezénylete mellett két szakasz tengerész katona érkezett, akiket hadi készenlétbe helyezve beosztották a hajókhoz. A flotilla egyik része most Budapesten az Erzsébet-híd mellett, a másik része az óbudai hajóhid mellett horgonyozik és várja az indulási parancsot, amely holnap, vagy holnapután okvetlenül megérkezik.

Hír szerint az egész flotilla lemegy a Szávára, a szerb-hercegovinai határra.

HIREK.

— A hollandiai királynő betegsége. *Amsterdam*ból jelentik: *Vilma* királynő állapota sokkal aggasztóbb, mint az udvari körök mondják. A királynő rendkívül gyenge és az orvosok féltik, hogy szervezete nem lesz képes a súlyos betegségnek ellenállni. A lapok erősen támadják a kormányt, amiért a nép előtt a királynő állapotát eltitkoltja.

— A spanyol király vadászaton. *Szekszárd*-ról jelentik: *Aifons* spanyol király budapesti tartózkodása alatt, mint hírlir, a baranyamegyei *Bájljére* is ellátogat, hol nagypátyja, *Filgye* főherceg ez alkalomból szarvasvadászatot rendez.

— A szerb patriárkaválasztás. *Zimonyból* jelentik: *Günther* Antal igazságügyminiszter, a görög keleti szerb egyházi kongresszus királyi biztosa ma reggel nyolc órakor Budapestről

elutazott és délután egy óra negyven perckor érkezett meg Karlócsra, ahol holnap elnököl a patriarkaválasztó kongresszuson. A királyi biztosra az északi palota előtt teljes ornátusban várakozott a püspöki kar élén. Bogdanovics Lucian budai püspök adminisztrátorral. Bogdanovics magyar nyelven üdvözlötte Günthert, aki röviden válaszolt. Délután díszvend volt a királyi biztos tisztelőire, aki azután küldöttségeket fogadott.

— A csanádi püspök Chermantja. Csernoch János csanádi püspök ma folytatja Aradmegyében megkezdett bérmentését, amelynek programja a következőképpen változott meg: 15-én Pankótán, 16-án Világoson, 17-én Ujssentannán, 18-án Fakerten, 19-én Upanáton, 20-án Glogovácson, 21-én Gyerokon, 22-én Lippán, 23-án Marladrán lesz a püspök.

— Björnson és a horvátok. *Essékről* jelentik: Bacic itteni könyvkereskedő elküldte Björnsonnak (Treradovic és Senoa horvát költők arcképét hátlából), hogy a norvég költő az utóbbi időben figyelemmel kíséri a horvátországi eseményeket. A könyvkereskedő ma Björnsontól sajátkezű köszönő levelet kapott, amelyben a horvát nép iránti élénk rokonszenvének ad kifejezést.

— A nagyváradai táblaelnök Aradon. *Szentkereszt* Zsigmond báró nagyváradai kir. táblai elnök szeptember 17-én Aradra érkezik az itteni kir. járásbiróság megvizsgálása céljából.

— Három óra alatt Bécsből Budapestre. *Bécsből* jelentik: Korvin főhadnagy, a katonai léghajó oszály egyik tisztje egy új szerkezettű motoros-csónakot szerkesztett, amely szerinte három óra alatt tudja megtenni a Dunán a bécs—budapesti utat. A főhadnagy még ma meg akarja tenni a kísérletet, amelyről szenzációs eredményt vár.

— Betörés a közös pénzügyminisztériumba. *Bécsből* jelentik: A közös pénzügyminisztérium palotája előtt egy boldor ma reggel egy kötélhágcsót látott az épület egyik első emeleti ablakából lelégni. Kiküldték az összes helyiségeket és arra a felfedezésre jutottak, hogy egy ismeretlen ember behatolt a pénzügyminisztérium egyik helyiségébe, de még mielőtt elfoghatták volna, az ablakon át a kötélhágcsó segítségével elmenekült. Abban a helyiségben, ahol a tolvaj megfordult, *Hallóczy* Lajos pénzügyminisztériumi osztályfőnök hivatala van. Az íróasztalt felőrve találták, de hogy hiányzik e belőle valami, azt nem tudták megállapítani, mert az osztályfőnök jelenleg szabadságon van. Eleinte azt hitték, hogy alkópárról van szó, később azonban kiderült, hogy Hallóczy rend szerint néhány száz koronát szokott az íróasztala fiókjában tartani s valószínű, hogy a betörő ezt a pénzt akarta elrabolni. A rablással egy elbocsátott hivatalnokot gyanúsítanak.

— Felsőszékesdi diákok. *Zimonyból* táviratoznak: A rendőrség tegnap letartóztatott izgatás és felsőszékesdi miatt hat egyetemi hallgatót, a mai nap folyamán pedig háromat. A letartóztatások nincsenek a nagyszerb propagandával összefüggésben.

— Petrás Sári automobilja. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az elmúlt néteveszedelemes kalandja történt Petrás Sárinak, az automobiljáról híres művésznőnek. Petrás Szent Mihályról a fővárosba igyekezett, miközben utcai gyerekek követ dobálták meg gépkocsiját. Ekkor Kiss Sándor soffőr leszállt az automobilról s rádőlt egy legényre, akit meg is sebesített. Kist letartóztatták s áthozták az ügyesség fogházába. Tegnap délelőtt Petrás Sári beállított a törvényszékre és könnyes szemmel kérte az ügyészt és a szoros vizsgálóbírókat, hogy enged-

jék szabadiábra soffőrijét, aki az ő védelmében követte el tettét. A közölgés sikerre vezetett, Kist még a tegnapi napon szabadiábra belyenték.

— Aranylakodalom. *Babits* József, Arad sz. kir. város nyugalmazott tanítója, ma tartotta házasságának 50 éves évfordulóját, családi körben. 3042

— A kolera. *Lemberg*ből jelentik: Tarnopolban a városi orvos tegnap Obos Mordho Bodnár, Novc-Konstantinow orosz városkából érkezett 20 éves kivándorlón kolera-küneteket konstatait. A beteget a járványbarakkban különítették el. A helytartóság még a tegnapi éjjeli gyorsvonattal Tarnopolba küldte Krizanowsky egészségtügyi felügyelőt, aki ma délelőtt telefonon jelentette, hogy a jelen esetben véleménye szerint rincs koleraóráról szó, bár a tünetek kolera-gyannsek. A beteg szem előtt van.

— Az aradi gyermeknapok. *Dr. Műlet* Lajosné, a Fehér Kereszt egyesület helyettes elnöknője felkéri minden urhélygyeket, akik szívesek volnának a gyermeknapokon felállítandó gyűjtőurnák mellett segédkezni, hogy holnap, kedden délután 5 órakor a városháza kis tanácstermében megjelenni szíveskedjenek. A rendező bizottság nemcsak egyetli tagokat, hanem más urhélygyeket is szívesen lát és részvételüket köszönettel fogadja.

— Templomszentelés. A szándujfalul római kat. templom felszentelése tegnap délelőtt nagy pompával ment végbe. A templomot az oitani lakosok közadakozásból emelték. A templom felszentelési ünnepélyre Aradról is számosan átmentek.

— Keszoromegváltások. *Ozv. Andrány* Gusztávné ravatalára szánt keszoru megváltásáért *dr. Parecz* Béla és neje kusz koronát adományoztak az aradi polgári jótekonny nögylet részére.

Hj. Klein Mór cég boldogult *Hj. Klein* Mórné elhalálozása alkalmából keszoru megváltás fejében az Aradi Kereskedők köre Erzsébet-altpja javára tíz koronát adományozott, mely nemeslelkű adományért őszinte köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— Meggyilkolta vetélytársát. Pécska községben tegnap este egy ittas ember szerelem feltésből agyonszurta a barátját. A korcsmban iddogáltak *Baróti* András és *Megyesi* Mihály pécska legények. Baróti már régebben haragudott a tetszetősebb külsejű Megyesire, akivel egy leánynak udvaroltak s a leány Megyesit téntette ki szerelmével. A mellőzött legény azonban elikkolta a haragját és látszólag a legjobb barátságot mutatta a szerencsésebb vetélytárs iránt. Tegnap este azonban a korcsma helyiségben a boról ittasan minden ok nélkül belekötött pajtásába s elvődést kezdett vele:

— Most visszaadom neked azt a pofont, amit két hét előtt advál nekem.

— Hogy mondhatasz ilyet, feleit csodálkozva Megyesi, hiszen három hónap óta nem találkoztunk.

A felhevült Baróti azonban kirántotta bicikliját és még mielőtt a korcsmban iddogáló vendégek megakadályozhatták volna, szíven szurta barátját. A szerencsétlen Megyesi egy jajszó nélkül holtan esett össze. A csendőrök a gyilkos legényt letartóztatták.

— Halálozás. *Ozv. Brunner* Ferencné szül. *Hoffmann* Karolina meghalt. A megboldogult régebbi idő óta betegskedett. Temezése ma délután 4 órakor ment végbe a Főúti-utcai gyászházból.

— Hibaigazítás. Lapunk vasárnapi számában tréfas cikket írunk, amely Hamvas Sándor biztosítási tisztviselőről oly adatokat tartal-

maz, mintba öt megvádolták volna. Mint utólag értesülünk, erre vonatkozó információnk tévedésen alapul s így a humoros cikk minden következtetése önmagától elesik.

— Ami jól illik, az a szervezeteinek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerek. A „Scott féle Emulsió” feltétlenül jó is, könnyen emészthető összeállítás a csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerészekben.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető fillérelmeket egy olyan pénzintézetnél helyezük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám) Ezen intézetnél takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig tudjuk elhelyezni hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2711.

— Mindazon hölgyek, akik jól és kifizetően az angol, francia és mindenféle divatu női ruha szabászatot meg tanulni óhajtják, el ne mulasszák mihamarabb az aradi ipartestületben beiratkozni. Tandíj személyenként 12 korona, melyből beiratáskor 2 korona és a 10 korona akkor fizetendő, ha meggyőződött szabásom célszerűségéről. A főtanítás kezdődik hétfőn délután 8 órakor és tart 5 óráig naponta (szombat és vasárnap kivételével). Az esti tanfolyam kezdete hétfő este 8 órakor és tart naponta 10 óráig fél éven. Szíves látogatást kér *Koch* I., az „Európa” szabás főtitkálójától. Levél cím az Aradi Ipartestület. 2857

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál Aradon. 191

● A kiváló bőr- és bőrbetegségek gyógyítása ●

SALVATOR

vaso- és helygőzökkel, kősavnyúval, szén-dioxid-gőzzel és kúratos bántalmakkal kísért kezelés.

Természetes vasmentes savanyvíz.

● Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salvo-Lépező Salvator-forrás Választásánál Budapest, V. Belvárosi-párt 2. ●

TARKASÁGOK.

(Az automata.) Az aradi vasúti állomáson nagy csodálkozással nézi egy falusi rendőr az ott felállított automatát. Kegyetlenül tőri a fejét, hogy a csudába működik is az? . . . Ha beledobnak abba a szekrénybe egy hatost, kiesik egy darab cukor.

Meglátja ezt egy keresztül utazó pesti „jajszó”. Oda megy a rendőrhöz s beszédbe ereszkedik vele. A szóbeszéd során megkérdezi a rendőrt:

— Tudja-e, rendőr ur, hogy melyik a legfontosabb és legolcsóbb automata?

— ???

— Hát tudja meg, hogy a tulajdon rendőrbiztosi hivataluk . . .

— Miért?

— Azért, mert ha oda bedobnak egy követ, azonnal kijön belőle egy — rendőr.

(A hus csak megvolna ...) Egy aradi urházban vacsorához készültek. A háziasszony két kiló borjúhúsra adott pénzt a szakácsnőnek. Ez azonban kétszer akarta megkapni a hus árát s azért ijedt arccal rohant be a nagyságához s újságot, hogy a macska megette a húst.

Hallja ezt a jelentést a nagyságos ur. Gyanus lévén előtte a dolog, kiadta a parancsot, hogy hozza elő a macskát. Kevés hajsza után meg is ke-

rült a címos. A leleményes ur összeköti a macskát, ráteszi egy mérlegre s megméri, hát éppen két kilót nyom.

Ránéz ekkor a paprikavörösré vált áru szácskájára: "Milyen ócska! Csak a macskák ekkor... A husz eszerint csak megvolna, de hol van most már a macska?"

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Íp ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetően.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kemáromi Adajai igazolása végett jelenjen meg szerkesztőségünkben és hozza el a szóban forgó névjegyzéket.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktársaság

Budapest, szeptember 14.

Kínálat elegendő, vételkedv korlátolt, 15 ezer mm. változatlan.

Arak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buzs áprilisra	11.60-11.61	11.65-11.66
Buzs októberre	11.30-11.31	11.35-11.36
Zab októberre	7.94-7.95	7.98-7.99
Rizs októberre	9.36-9.37	9.40-9.41
Tanzeri májusra	7.36-7.37	7.38-7.39
Rizs áprilisra	9.68-9.69	9.71-9.72

Zárul 6 órakor.

Ostrák birtokszérvény: 643.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Szeptember 14.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm feletti súlyban... Sertéslétszám: Szeptember hó 10. napján volt készlet: 37.144 darab, szeptember 11. napján főtelt: 530 darab, szeptember 12. napján elszállított: 407 darab, szeptember 12. napjára maradt készletben 37.260 darab.

Iskolai könyvek

használtak is, legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében Arad, Weitzer J.-utca.

TELEFON 517.

IDEGENEK ARADON

Szeptember 14.

Fehér Kereszt szálloda Tary Ernő honvédszárfehadnagy Budapest. — Károly Ferenc utazó Bécs. — Lamberger Adolf utazó Budapest. — Sabotka Rikárd állatorvos Cegléd. — Jaschota Agoston hadnagy Cegléd. — Nelisch János utazó Bécs. — Goldenbreiter Sándor utazó Bécs. — Barta Vilmos utazó Budapest. — Müller Zsigmond kereskedő Bécs. — Kohn Dávid és Irén Arad. — Scheiber Fülöp utazó Budapest. — Weiss Izidor ruhagyáros Budapest. — Strasser Márton utazó Budapest. — Bore Emil bankigazgató Déva. — Kriszt Ferenc alvezetes Cegléd. — Weigl Henrik utazó Budapest. Központi szálloda. Egegarten Ervin kereskedő Mesina. — Dvorak Albin utazó Prága. — Friedman Dersó utazó Bécs. — Lencser Samu utazó Hajdúnánás. — Weiss Ignác gyáros és neje Budapest. — Pisk Ármin utazó Budapest. — Grosz Albert utazó Budapest. — Balázs Jenő állomástörök Tornaalja. Gyöngy J. Rezsó utazó Budapest. — Jagner Nersog utazó Borosbény. — Herezeg Hugó utazó Budapest. — Deutsch Kálmán tanító, Ocsárd. — Szemere Imre utazó Budapest. — Mártonffy Bogdán dr. ügyvéd Nagyvárad. — Lányi Mór orvos neje Nagybecskerek. — Deutsch Herman kereskedő Módos. — Fay József főmérnök Miskolc. — Weiszter József utazó Budapest. Pannónia szállója. Szabó Imre csendőr őrsvezető Buttyán. — Komlós Ármin könyvelő Miskolc. Eleméri Mihály tisztviselő Arad. — Csorin János dr. ügyvédjelölt Kolozsvár. — Weiss Jenő önkéntes Arad. — Kovács József kereskedő Apatelek. — Csiky Mihály körjegyző Alváca. — Bratta János vendéglős Vinga. — Szabó Gábor és neje Kurtya. Killer Nándor joghallgató Debrecen. — Varga Lajos járásbíró Lippa. — Kaufmann Albert kereskedő Dévna. — Bernáth Rezső dr. állatorvos Budapest. — Somogyi Kálmán birtokos Izsák.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Sáro Simonyi-utca 1. sz. Szabadságtér mellett.) Műsor 1908. szeptember hó 15-én kedden: 1. Szélviharban. Bohózat. — 2. Katona! gyarkorist az Elban. Látványosság. — 3. Hivd haza apádit. Bohózat. — 4. Amor csinyjel. Látványosság. — 5. A habok tündére. Mese. — 6. Az elköszött művész. Bohózat. — 7. Kőkémények lebotása. — 8. Izidor üdülut akar. Bohózat. — 9. Luisa Lappi. Dráma. Minden előadás alatt katonaszere játszik. — Csokrasdi. Az előadásokra bármikor be lehet menni. Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér. Előadások: Este 6 órától 11 óráig. Előkészületen: A mai Róma. — kta: Balta Ignác.

NYILTTER.

E csele kijelentem, hogy az a híresztelés, mintha én Hamvas Sándor urat hűtlen kezelés miatt följelentettem volna, nem felel meg a valóságnak, mert erre okom nem volt. Lénárt Vilmos, 3035

Dr. Groszman Emil ORVOS, lakását a Minorita-palotából Erzsébet-körut 32. sz. házba, (földszint, a kereskedelmi akadémia internátusa mellett) helyezte át. Rendel: d. u. 2-4-ig.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Pénzének ellensége, ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

DELEN, szövet, zefir, ruhavászon, kreton, batiszt stb. gyönyörű választékban Hoffmann Sándor Arad, Színház-épület. Vidékre mintákat készséggel küldök.

Permetező javítások elfogadtnak M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belülgumirozott kendercsövek legolcsóbb árban.

Kutak csövekkel jobb, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban. Hönig-Ottó Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Valódi

Perzsa és Smyrna szőnyegek érkeztek!

Ritka alkalom!

Olcsó szabott árak!

Kisebb és egész nagy méretűek ritka szép választék, u. m. :

Muskabat, Derbent, Gordis,
Mekka, Schirwan, Anatol.

Rosenblüh H. és Társa
divatüzlet Arad. 391

MESÉS SZÉPSÉG

Gyönyörű fehér tiszta arczbört

el lehet érni a világhírű Hajós-féle

ARADI

IBOLYA-CREM

használata által.

Ara egy tégelynek 1 korona.
Óvakodjunk utánzatoktól.

Lábizzadás, kéz- és hónaljizzadás

ellen páratlan jó hatásu és legujabb találmányu szer a

PEPPÓ

egy párszori ecseteléssel, különösen nyáron az oly kellemetlen izzadást azonnal megszünteti.

Ara egy üvegnek 1 korona.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában
Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,
továbbá minden gyógyszer-tár, illatszertár és drogeriában.

Értesítés!

Van szencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az eddig **Kenderessy és Paladics** néven volt asztalos műhelyt (Deák F.-u. 33. szám alatt) a mai napon átvettem és azt ezentul saját nevem:

Kenderessy László

czég alatt ugyanott tovább vezetem. Tisztelettel kérem a n. é. közönség további szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel
Kenderessy László,
asztalos mester.

943

Telefon 633.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló
Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Közönség látványos üzlet.

DICK SAMU

Órák és látványos

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Mind és javít mindennemű órákat két év jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi lámpákat a legkülömbözőbb kiállításban, leghíresebb forgótabletták, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekinthető csont keretekben, legjobb üvegekkel.

- Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, ber, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek a vasi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

21.777—1908. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi jószágigazgatósági irodák fűtésére az 1908—1909 iki őszi, téli és tavaszi időnyre szükséges mintegy 252 ürköbméter cserhasáb tűzifának beszerzése és házhoz szállításának biztosítása végett zárt írásbeli árlejtést hirdetek.

A szállított cserfának száraznak, jó minőségűnek kell lenni és teljes méretben tömören kirakandó.

A szállítás a szükséglethez képest körülbelül 20 méterenkénti részletekben részint a pénzügyi palota udvarába, részint a Szent László- és Ferdinánd-utcában elhelyezett irodákhoz az épület elé eszközözendő.

A vételár kifizetése mindig a szállított mennyiség után, — ha az átvételnél kifogás nem lesz, nyomban számla ellenében az aradi m. kir. adóhivatalnál történik.

Vállalkozó kötelezettségének biztosítására 150 korona bánatpénzt köteles letenni, mely 1909. évi május hó közepén adatik vissza, ha kötelezettségének kifogástalanul megfelelt.

Felhivatnak a helyi fakereskedők, hogy amennyiben a faszállításra vállalkoznak, 1 korona bélyeggel ellátott írásbeli ajánlataikat 150 korona bánatpénzzel ellátva, folyó évi szeptember hó 30 án délelőtt 10 óráig az alulírott jószágigazgatóságához nyújtsák be, hol a szerződési feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Aradon, 1908. évi szeptember hó 11-én.

Magyar királyi államjóságigazgatóság.

3034

(Utánnomás nem díjaztatik.)

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, **rendkívül üdítő asztali viz.**

Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ivógygyógyászatra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemérence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziasl gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn**

Főraktár: STAUDT MIKLÓS, Arad, Bóros Rónai-tér 22. Telefon 654. — Kapható minden tisztelettel fordulóban és vendéglőben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Keresek

egy német ajku bonnet 5 éves kis fiucska mellé Angolul tudók előnyben részesülnek. Cim a kiadóban. 3033

10.000 koronával

gépész társul menne jó malomhoz. Ajánlatok „Gépszerelő” címen e lap kiadójába címzendők. 3039

Egy husz év óta fennálló

jó forgalmu mézárós és hentes üzlet betegség miatt eladó. Bővebbet Arad, Nagyváradi-ut 10. szám. 2941

Eladó.

6 drb. üres Transport boros hordó, 650—680 literes, Tessits György vendéglősnél, Bockó-utca 8. 2966

Bérbeadó grófi uradalom

1900 hold, szabad gazdálkodással, kevés pénzzel kivethető. Részletekbe haszonnal albérbe adható. Évente 5—6000 frt. tiszta hasznót jövedelmez. Bővebbet Asbóth Gyulánál, Arad, Deák Ferenc-utca 6. 2978

Eladó

egy jó forgalmu fűszer üzlet jó korlátolt italmérés és tőzsdével egybekötve, hozzá tartozó sarok házzal együtt jutányos áron szabad kézből eladó. Értekezhetni Hipp János urnál, Szápáryliget Arad m. 2992

Aradmegyében

városhoz közel, korlátlan italmérésben óvadékkal nős, esetleg iparos üzletvezető kerestetik. Bővebbet Menczer Oszkárnál (Kerpel Lszó cégnél Andrassy-tér 20.) 3018

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetők Ingusz I és Fia könyvkereskedésben Arad, Weitzer János-u. 201

Egy teljesen új pianino

jutányos áron eladó Neuman Antal zongorakészítőnél, József főherceg-ut 6. szám. 2959

Kivitalnoknő

ki d. u. 6-tól 8-ig szabad idővel rendelkezik, foglalkozást keres szerény díjazás mellett. 2967

Csemegezőlő

kisebb-nagyobb mennyiségben kapható Hámory, gazdaságnál, Deák Ferenc-utca 3. 2985

Makzók

és lsz. imakönyvek nagy választéka. Irodai kellékek dus készlete. A végrehajtási novella bejelentési nyomtatványai kaphatók: Kerpel Lszó könyvkereskedésben Aradon. 292

Kész butor eladás.

Ajánlom a n. é. közönségnek kitünő minőségű

háló és ebédlő

szoba butoraimat, melyeket még mindég felette jutányos ár mellett kizárólag csak saját házamban árusítok, Arad, Kápolna utca 6 sz alatti házamban.

VARGA JÓZSEF
asztalos mester. 3031

Nagyon hatásos. Csodaszerű lépés. Idegeseknek, hátfájásnak nélkülözhetetlen a Berson gummi sárkok. Minden e szakmába vágó üzletben kapható. Kizárólag a „Berson” felirata a valódi.

5787

Eladó

arany parmen, ranett, batul, stb. erdélyi

I. rendű alma.

Mmázsája 20 kor.

Előjegyzést elfogad 3009

Buchwald Ödön

gazdasága Lunka, posta Körösbánya, Hunyad-megye.

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű helybéli és vidéki lótarló közönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsikészítő műhelyt létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt, Nemess Géza házában.

Készíttek mindenféle gyógypatkoldat, kívánatra istállóban is vasalok, vállalom a lóvasalást havonta, a legmértékesebb árk mellett, ugyszintén mindenféle uri fogatokat a legnagyobb igényeknek megfelelően készítek. Midőn ezen vállalomhoz fogtam, kérem a nagyérdemű közönség szives partfogását. 2938

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

Apatelek

„Mokra hegyközség” választmánya

f. é. szeptember hó 19-én d. e. 9 órakor

ülést

tart.

Tárgysorozat:

Szüreti határidő és szüreti napszámbekek megállapítása. Előirányzat tárgyalás.

Apatelek, 1908. szept. 12.

Magyari Mihály,

3037

hegyközs. elnök.

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan! Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan raktáron 757

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementára gyárban

Mikalának.

Telefon 5—15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. em.

Eladó

Almay Olivér almás-alcsilli gazdaságában, míg a készlet tart, rendkívül bő termő

Dioszeghi óriás buza vetőmag.

Ára 24 kor. mm. waggonba rakva.

Ugyanott eladó lesz a vész megszűntével 400—500 miskárolt tavaszi süldő, melyek mostan vannak vészbe s bármikor megtekinthetők.

Tisztelettel

almás-alcsilli uradalom intézősége. 3070

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 271

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki esinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcüre ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli... 6-szori használat után eltávolított kiütéseket, pattanásokat, szepicákat, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege” nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készítte:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 281